NELU POPOACĂ

PĂIDUȘCA

NELU POPOACĂ

PĂIDUȘCA

- roman -

EDMUNT
2010

Tehnoredactor:
Prof. PETREA MIHAI DUMBRAVĂ

Toate drepturile rezervate autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
POPOACĂ, Nelu
Nelu Popoacă - Brăila: Edmunt, 2009

ISBN

821.135.1-31

CUVÂNT ÎNAINTE

Cine a văzut lumina zilei pe meleagurile brăilene totdeauna poartă în suflet parfumul florilor de salcâm, adierea vântului prin sălcii, ochii de cer ai fetelor cu plete de soare, căldura pământului care i-a sprijinit paşii.

Brăilenii sunt rodul dorinţei soarelui şi bucuriei pământului, iar noi venim mereu la malul Dunării pentru a săruta mâna pământului şi a primi blânda mângâiere a soarelui.

E o feerie să simţi valul lin al marelui fluviu atingându-ţi picioarele, să vezi pescarii cum vâslesc din greu pentru a duce la cherhanale bărcile pline cu peşte, să admiri vapoarele şi să zâmbeşti marinarilor ce te salută prieteneşte, să te întinzi pe iarba crudă şi să asculţi glasurile păsărelelor gingaşe care ridică în văzduh o simfonie ce-ţi purifică sufletul, ce-ţi limpezeşte gândurile, ce te îndeamnă la o sete nebună de viaţă, de dragoste…

Viaţa mi-a împins paşii pe meleaguri frumoase, cu oameni harnici şi prietenoşi, dar nicăieri nu am simţit căldura pământului natal, nicăieri nu am văzut răsărituri şi apusuri de soare ca la Gropeni, nicăieri Dunărea nu susură mai dulce ca între două insuliţe pline de viaţă, nicăieri nu cântă ciocârliile ca în lanurile de pe câmpia soarelui…

Şi dacă florile au rouă dimineaţa, dacă lanurile sunt

mănoase, dacă livezile şi viile te îmbie cu parfumul rodului bogat, este pentru că la fiecare fir de viaţă omul pământului a udat brazda cu sudoarea frunţii şi a încălzit-o cu căldura sufletului său.

Eu am văzut lumina zilei pe aceste meleaguri într-un început de ianuarie friguros. Pentru banii necesari botezului meu, zile întregi tata a dislocat gheaţă din Dunăre şi a cărat-o la gheţărie de-i crăpaseră palmele de asprimea gerului. Cum să nu iubesc Dunărea?! Cum să nu iubesc aceste meleaguri?! Prin mine curge un fir al marelui fluviu şi oricât voi fi departe, botezul Dunării mă cheamă mereu!

Nelu Popoacă
Brăila - 2010

PĂIDUŞCA

De când începusem să simt pământul sub tălpi şi să mă apăr singur de muşte, parcă toată lumea era a mea, gândul îmi zbura numai la joacă. În zadar se străduia mama să mă supravegheze, să mă ţină băiat cuminte, cum o vedeam că se lua cu treburile prin bătătură, mă furişam tiptil pe lângă peretele casei şi p-aci ţi-e drumul, cât ai bate din palme eram pe uliţă.

Iar pe uliţa noastră, phu, forfotea cât era ziulica de mare o droaie de ţânci care mai de care mai gălăgioşi, care mai de care mai inventivi în năzbâtii, recunoscuţi în tot cătunul pentru hărmălaia pe care o făceau. Când ajungeam în mijlocul lor parcă îmi creşteau aripi, îndată le deveneam partener de nădejde la trântele prin ţărână, la jocurile care agresau trecătorii, la ciorovăiala cu femeile care ne puneau pe fugă, la toate năzdrăvăniile care ne treceau prin minte.

Aici era locul unde simţeam cum mi se îmbujora inima, cum sălta în mine bărbăţia, de aici nu mă înduram să plec nici dacă se lăsa întunericul şi îmi chiorăiau maţele de foame. Ba nici când mă chema mama nu eram dispus să intru în curte, fugeam să mă ascund. Însă fără prea mulţi sorţi de izbândă. După ce o alergam puţintel pe podeţe şi prin şanţuri, cum mă înhăţa, cum mă scutura de praf cu câteva palme peste turul pantalonilor.

Apoi ştiam ce mă aştepta: cu toată opoziţia de care eram în stare, mă apuca de braţ şi mă ducea valvârtej înăuntru, unde mă dezbrăca de haine şi mă băga bâldâbâc în cazanul cu apă, mă spăla din cap până-n picioare. Nu prea îmi plăcea, dar nu aveam încotro . Şi ca să nu o păţesc şi mai rău, odată trecut de această cazană, mai bombăneam ce mai bombăneam şi îi urmam cu supuşenie ordinele, mâncam tot ce mi se servea în farfurie şi încheiam ziua băgându-mă sub pătură, adormind bosumflat.

Iar de dormit, dormeam ne-ntors! Obosit de atâta zvăpăială, puteai să tai lemne pe mine până dimineaţa, hăt, dincolo de răsăritul soarelui. Ca şi acum, într-o zi de Sfinţii Constantin şi Elena, când mama era plecată la cimitir ca să împartă pomană pentru părinţii ei, Chiţa şi Vasile Dumbravă, care muriseră de tineri şi a căror amintire încerca să o păstreze încă vie, stăteam lungit cât patul şi nici măcar nu mă sinchiseam la chemările la joacă ale amicilor. De fapt nici nu îi auzeam. Furat de un vis cu acadele, toată atenţia îmi era concentrată asupra înfulecării lor cât mai repede, mestecam din fălci cu aşa o poftă că îl intrigai până şi pe Sandu, motanul cel fumuriu, care nu putu să-mi mai suporte lăcomia şi mi se aşeză pe pernă, începu să-mi dea cu coada pe la nas ca să mă trezească, sperând să se capete şi el cu ceva. Dar cum la împărţeala bunătăţilor nu prea eram cu dare de mână, în loc să se pricopsească, nu făcu altceva decât să mă stârnească împotrivă-i.

– Zât! reacţionai lovindu-l cu pumnul în coaste.

Aoleu, surprins de asemenea atitudine, pisoiul scoase un ,,miau!'' a primejdie şi o luă la sănătoasa, sări jos din pat şi căută să se pună la adăpost, să se ascundă. Că la

câtă pagubă îmi pricinuise, nici nu mă gândeam să nu-l scarmăn zdravăn.

Supărat până peste poate că mă lăsase cu buza umflată, aruncai pătura într-o parte şi coborâi după el, hotărât să-l prind şi să-l dezvăţ de a se mai înfige la masa mea cu bucate. Socotind pentru el mai bun ospăţul cu şoareci, îl căutai cu privirea prin cameră şi când îi descoperii urechile ciulite în buza coşniţei de sub masă, alergai într-un suflet să-l pedepsesc, să-l întorc la vechile obiceiuri. Nerăbdător să-i vin de hac, cum ajunsei lângă ascunzătoare, pusei un genunchi în podea şi mă repezii să-l înşfac. Fără spor însă. Mai şmecher decât mine, Sandu se feri într-o parte şi mă făcu să cad grămadă peste ghemele de lână pe care se pitise.

– Pfu, afurisitule! mă înciudă nereuşita.

Înfuriat şi de faptul că pişicherul o zbughise pe alături, mă ridicai repede în picioare şi o luai după el. Îl urmăream îndârjit, scrâşnind din dinţi, încruntat ca un hingher care voia să-l jupoaie. Simţind ameninţarea tot mai aproape, motanul nu mai avu de ales şi iuţi salturile, trecu pe lângă pat ca săgeata şi se refugie în cotlonul de la sobă.

– Aha!... îmi conveni situaţia, aşezându-mă jos, blocând intrarea. Să te vedem cum mai scapi de aici! îl avertizai, băgând capul în firidă ca să-l dibui, retrăgându-l apoi speriat înapoi. Aoleu, bau-bau!... mă înspăimântă întunericul.

Eşuând şi de această dată lamentabil, câteva clipe nu mai ştiui cum să reacţionez. Reprimat de bezna dinăuntru, stăteam ţintuit locului şi fiori de teamă îmi năvăleau pe şira spinării de parcă nimerisem în peştera cu balauri. Derutat de întorsătura lucrurilor, priveam cu ochii bulbucaţi cât cepele spre gura cotlonului şi

imaginaţia deja începea să-mi scoată afară lighioane ca în poveştile auzite, cu gâturi lungi şi cu gurile căscate, gata să mă mănânce! Dezmeticit de răgete şi de limbi fluturânde, mă retrăsei vreun metru pe turul pantalonilor, apoi mă ridicai brusc şi o tulii înspre pat. Îmi bătea inima ca la iepurii fugăriţi de gonaci.

– Pungaşule! îmi recăpătai curajul când mă văzui în siguranţă. Te-ai aliat cu balaurii? Ieşi tu de acolo, te prind eu singur. Cioflingarule!, hoţule! … încercam să nu par afectat, să continui răfuiala.

De fapt, nu făceam altceva decât să-mi vărs necazul, să-mi manifest neputinţa de a-l lecui, să-l conving că din toată vitejia mea nu mai rămăsese decât lătratul. Că de apropiat nu îndrăzneam să mă mai apropii, cotlonul devenise deja locul de care trebuia să mă feresc, zonă interzisă.

Nemulţumit de succesiunea ghinioanelor, mă mai agitai cât mă mai agitai sperând în vreo idee cu care să-l înşel şi până la urmă renunţai, îl lăsai în plata Domnului. Şi nu pentru că acceptam înfrângerea, ci pentru că îmi mai trecuseră pandaliile şi mă cam ciupea foamea la stomac. Salivând încă după acadelele din vis, îi mai trăsei câteva înjurături ca să dea în sughiţat, apoi mă îndreptai spre uşă, cu gând să merg la bucătărie, să caut ceva de mâncare. Dar când apăsai pe clanţă, altă surpriză, constatai că eram încuiat înăuntru! Phu, iar mă aprinsei:

– Mamă!... mamă!... zdrăngăneam ivărul strigând să mi se deschidă.

Degeaba însă. Precaută din fire, mama îmi limitase intenţionat raza de acţiune. Ştia ea că rămas singur eram în stare numai de boroboaţe. Iar teama cea mai mare era să nu o şterg pe uliţă şi să mă înhăitez cu obrăznicăturile

de prin cătun, să nu fac stricăciuni. Că mai plătise nişte geamuri de pe urma mea.

Pus din nou în dificultate, nu mai rezistai presiunii neputinţei şi începui să mă smiorcăi. Nevenindu-mi să cred ce mi se întâmpla, băteam cu pumnii în scândurile uşii, mă tânguiam, însă urechile care trebuiau să mă audă erau prea departe, nu apărea nici un semn de nădejde.

Pricepând într-un târziu că mă zbăteam în van, că trebuia să îndur umilinţa, pusei buza în pământ şi mă lăsai păgubaş, o luai înapoi încet înspre pat. Mergeam abătut şi cu mâinile la spate ca un bătrân cu pensia mică. Şi sigur aş fi poposit sub pătură dacă pe la jumătatea drumului nu intervenea hămăitul câinelui de afară, care îmi întoarse privirea spre fereastră şi mă făcu să înghit în sec când văzui pe masa de sub pervaz coliva cu care trebuia să se ducă mama la biserică. Luminat dintr-o dată, mai că nu sării în sus de bucurie, mă răsucii pe un călcâi şi mă apropiai numaidecât de farfurie.

Lihnit cum eram, îmi făcui repede degetele furculiţă şi, trecând peste preceptele religioase, îmi umplui pofticios gura cu grâu dulce. ,,Hm, ce bunătate!'', îl înghiţii aproape nemestecat. Apoi mai luai o îmbucătură. Şi iar o îmbucătură. Şi înfruptarea deveni de-a dreptul lăcomoasă. Înfulecam scurtând din crucea de zahăr cu amândouă mâinile, de credeai că voiam să zic bogdaproste pentru toate neamurile înscrise în pomelnic. Ba, după vreo zece hăpăieli vârtoase, mi se năzări să le ud sufletul şi cu ceva băutură. Grijuliu să nu sparg sticla, o luai uşurel de pe tavă, îi scosei dopul cu dinţii şi gâl-gâl-gâl, turnai vin pe pâlnia gâtului. Apoi dă-i din nou cu colivă, şi din nou cu băutură, şi iar cu grâu dulce, şi iar cu gâl-gâl-gâl… până burta mi se rotunji şi încheieturile

începură să-mi joace feste.

Dezechilibrat de mahmureală, hopa-hop, mă mai împleticii cât mă mai împleticii şi genunchii îmi cedară, căzui în fund, mă răsturnai strângând cu străşnicie butelcuţa la piept. Murdar la gură şi cu pijamaua inundată de zăibărel, stăteam întins pe covor şi plescăiam ca un purceluş hrănit la troacă, aşteptând parcă să continui ospăţul pe tărâmul viselor.

Dar nici nu apucai bine să aţipesc şi în calea dezmăţului apăru mama, care reveni acasă împreună cu bunica Stana şi cu bunicul Constantin. Când deschise uşa şi mă văzu zăcând pe jos, i se urcă pur şi simplu inima la gât.

– Mamă, băiatul!... scoase un ţipăt înfiorător, alergând într-un suflet la mine.

Îngrijorată de reacţia norei, bunica lăsă coşuleţul cu care fusese la cimitir pe masă şi se grăbi să afle ce se întâmplase, îi sări în ajutor. Temându-se să nu fie ceva grav, se aplecă asupra mea şi începu să mă pălmuiască uşor peste faţă, să mă tragă de aplecate, să mă zgâlţâie ca să mă trezesc.

– Ha, ha, ha! bufni bunicul în râs când îmi revenii bombănind respingător, ăsta-i de-al nostru, s-a îmbătat la pomană! Bravo lui, flăcău, ce mai!

– Păi duşca, păi duşca o să vă mănânce zilele! îl repezi bunica, indignată de nepăsarea lui.

Şi de la replica primită, moşul îi făcu în ciudă şi mă porecli ***Păiduşca***, promiţând că-mi va da şi un berbecuţ din mieii fătaţi de oi în primăvară.

Moş IOSIF

De când îi luaseră comuniştii pământul, pe moş Iosif nimeni nu-l mai văzuse plecând de acasă, lucrând pe undeva. Şi nici plângându-se că ducea lipsă de ceva. Cum trăia? Ei, întrebarea asta multă lume şi-o punea. Cei care încercau totuşi să-l urmărească, să dezlege misterul, nu făceau altceva decât să-şi piardă vremea, mare lucru nu descopereau. Ş-apoi ce puteau să descopere? Că viaţa moşului se petrecea la vedere, nu părea să aibă secrete. Ce făcea el cât era ziua de mare? Păi, în timp de iarnă, ca tot omul, nu prea îi dădea inima ghes să iasă din casă, se limita doar să bage coceni în sobă, să ronţăie din agoniseală şi să stea la taclale cu baba pe vatră.

Vara însă se schimba treaba. Cum îi mijea dimineaţa soarele în fereastră, ghiujul devenea foarte activ, numaidecât începea să mişune prin bătătură. Şi nu oricum, ci cu rânduială… După ce se dezmeticea spălându-se cu apă de la fântână, prima lui grijă era să se aşeze la masa de sub dud, să servească micul dejun, care, de când se coceau zarzărele şi până căDeau frunzele din pomi, nu era altceva decât chiseliţă cu mămăligă. Mânca la chiseliţă cu mămăligă cu o poftă de lup, de înghiţeai în sec privindu-l.

Apoi, rotofei şi plin de energie, lua sapa din gard şi intra în grădină, începea să prăşească ba prin micul lan

de porumb care îi asigura mălaiul, ba prin cele câteva rânduri de viţă de vie din care zdrobea toamna zăibărelul, ba prin parcelele de fasole, de roşii şi de alte leguminoase din care culegea ce punea în oală peste an. Ce mai, gândea şi acţiona ca un adevărat gospodar.

Asta însă nu mai mult de două ceasuri. Când simţea că îi înfloreau pe faţă primele borboane de sudoare, gata, parcă îl lovea cineva în moalele capului, nu mai înainta în brazdă nici un pas. Gălbejit şi suflând ca un ogar care alergase după iepuri, îşi dădea pălăria pe ceafă, îşi ştergea fruntea cu dosul palmei şi termina cu munca, o lua încet pe calea întoarsă, revenea să se refacă lângă castronul de pe masă. Şi până nu îi apărea roşeaţa în obraji, nu se clintea de lângă el, nu înceta să înfulece iar chiseliţă cu mămăligă.

Odată revigorat după o asemenea corvoadă, mai zăbovea puţintel ca să-i tihnească mâncarea, apoi se ridica greoi şi, hopa-hop, ieşea în uliţă. Aici, ca ureche a satului ce era, până pe la amiază nu avea altă preocupare decât să patruleze pe lângă gard şi să intre în vorbă cu trecătorii, să afle ce se petrecea mai departe de casa lui. Oamenii care îl cunoşteau nu îndrăzneau să-i reprime agasarea, îl ştiau rău de gură şi preferau să scape de el astâmpărându-i curiozitatea cu câte o veste auzită sau cu câte o minciună bine ticluită. Cei care îl necăjeau însă erau ştrengarii, că şi pe ei îi întreba de unde veneau şi încotro se duceau, dar afurisiţii mereu îi răspundeau în doi peri, mereu îl făceau să-i pună pe fugă. De fapt, cu ei totdeauna era în conflict, că zvăpăiaţii nu îşi găseau alt loc de joacă decât în preajma florilor de pe şanţ, flori cu al căror parfum reuşea să ademenească, să adune seara împrejur toate babele din cătun. Năzdrăvanii ştiau acest

lucru şi se fereau de ele ca dracu de tămâie, că dacă îi prindea moşul rupând vreun fir sau călcând prin straturi, era vai şi amar de pielea lor.

Singurii care încă nu ne dumiream ce şi cum era cu restricţiile eram noi, ţâncii învăţăcei în năzbâtii, care, când venea vorba de joacă, intram în vâltoare, nu mai ţineam seamă pe unde ne purtau paşii.

Iar eu, la cei cinci anişori plini de entuziasm, eram printre fruntaşi. Ca şi într-o după-amiază cu război încins pe uliţă, când ieşii din curte şi văzui linia frontului trecând prin faţa porţii. Fascinat de chiotele de luptă, de salturile înainte, de înverşunarea cu care amicii duceau bătălia, nu putui să mai rezist tentaţiei şi mă alăturai să le dau o mână de ajutor.

Iar ascunzătoare mai potrivită pentru a nu fi dibuit de inamic nu mi se păru decât în şanţul cu pricina, în florile moşului. Înarmat cu un retevei drept puşcă, mă târam prin ele ca un soldat neinstruit, împuşcând fără cruţare tot ce-mi apărea mişunând în cale. Şi poc! cu prăpăd în stânga, şi poc! cu prăpăd în dreapta, după câteva minute de înaintare voinicească, poc! apăru şi moş Iosif la poartă. Când îşi văzu aproape jumătate din mândreţe de petunii puse la pământ, i se urcă sângele în cap, luă foc.

— Ce-i cu tine acolo, mă? răcni de se opriră armatele în loc, rupând apoi o nuia dintr-un pom, grăbindu-se să mă pedepsească.

— Fugi că te bate!, fugi că te bate!... sesizară copiii pericolul, sărind cu gura pe el ca să-l distragă.

Derutat o clipă de hărmălaia iscată, dar şi pricepând că făcusem o boroboaţă, nu mai stătui pe gânduri şi urmai îndemnurile amicilor, o tulii înapoi înspre casă. Fugeam de îmi sfârâiau călcâiele, trăgând din când în când cu

coada ochiului pe lângă gard, îngrijorat de îndârjirea cu care ghiujul mă urmărea.

Observând la un moment dat că nu puteam să i-o iau înainte, îl lăsai să mă depăşească până unde voia să-mi ţină calea, apoi mă întorsei brusc şi îmi continuai alergătura înspre capătul celălalt al şanţului, călcând şi prin florile rămase tefere, reuşind să mă salvez băgându-mă sub podeţ. Eram tot în bătătura lupului, dar din fericire lupul nu încăpea acolo.

Înfuriat la culme că îndrăznisem să-l mai şi păcălesc, moş Iosif se ambiţionă şi mai tare în dorinţa de a mă prinde, de a mă chelfăni. Convins că de data asta nu aveam cum să-i mai scap, cum ajunse la gura podeţului, îngenunche şi încercă să mă scoată afară prin intimidare.

— Ieşi de bună voie sau…? mă ameninţă arătându-mi nuiaua.

— Ei cum, să mă baţi! mă retrăsei şi mai mult înăuntru.

— Mama ta de hoinar … nu se lăsă cârcotaşul, întinzând mâna să mă înhaţe.

Fără spor însă. Intrigaţi de agresivitatea moşului, combatanţii din cele două armate îşi uniră numaidecât forţele în apărarea mea, dezlănţuiră asupra inamicului un bombardament cu bolovani, cu fructe, cu ţărână şi cu ce le mai venea la îndemână de credeai că voiau să-l facă praf. Surprins de violenţa atacului, moşneagul nu îşi mai îngădui răgaz să mai riposteze, scrâşnind de durere, îşi protejă capul cu palmele şi ieşi din şanţ ca atins de jar la călcâie, se refugie cocoşat în curte.

— Derbedeilor!, haimanalelor!, pun eu mâna pe voi, vă arăt eu vouă! răbufni cu arţag când se văzu în spatele porţii.

— Hodorogule! Cioflingarule! Ghiborţule!... râdeau copiii satisfăcuţi de ispravă, continuând să-i bombardeze

gardul până îl alungară în casă.

Dar cu toată izbânda camarazilor, eu tot sub podeţ rămăsei. Deşi primeam asigurări că nu mai eram în pericol, frica se dovedea mai tare decât curajul, nu mă lăsa să părăsesc adăpostul. Abia spre seară, când apăru mama pe uliţă ca să mă caute, îmi mai veni inima la loc. Şi dacă altădată fugeam să mă ascund ca să nu mă găsească, de data asta, cum îi auzii glasul, cum ieşii afară şi alergai la ea.

Dominat încă de sperietură, o ţineam strâns de mână şi încercam să-i explic de ce eram murdar din cap până-n picioare, să-i povestesc ce mi se întâmplase. Spuneam totul cu sufletul la gură, îmbulzind cuvintele de parcă voiam să le expediez dintr-o singură suflare. De terminat însă nu apucai să termin, că în timp ce îi turuiam, numai ce observai înălţându-se după uluci capul lui moş Iosif, care avea o căutătură de îmi tăie pur şi simplu respiraţia. Rămas cu vorbele în gât, mă dădui înspăimântat drept ea şi, cu o ultimă sforţare, reuşii să mai îngăimez:

– Mamă, moşu', moşu'…

Indignată de calvarul prin care îi trecuse odorul, mama nu-l mai tră pe moşneag cu bineţe ca de obicei, cum îi întâlni privirea, îşi puse mâinile în şolduri şi se şi burzului la el:

– Bine, bre nea Iosife, mata, om bătrân, îţi pui mintea cu un copil?!

Obişnuit cu asemenea răbufniri, moş Iosif nici măcar nu se sinchisi să o înfrunte. Ba, ca să-i arate că fusese bine intenţionat, îi dădu un răspuns plin de înţelepciune:

– Lasă, Ionico, că abia învaţă pe unde trebuie să meargă!

Surprinsă de aşa grijă, ce putea să mai zică mama?!

BALTA BRĂILEI

1.

Fiind primul lor nepot, bunicii mă luaseră la ei, să aibă cine să le facă gălăgie şi cu cine să se certe toată ziua. Că la gălăgie şi la boroboaţe, slavă Domnului, nimeni nu mă întrecea, unde poposeam numai semne de bună purtare lăsam.

Ghinion însă că aici nu prea puteam să mă desfăşor, jandarmul de bunică-mea fiind tot timpul cu ochii pe mine, îngrădindu-mă la orice pas. Iar cea mai cruntă oprelişte era când îmi trăgea zăvorul la poartă, de nu puteam să ies pe uliţă. Phu, crăpam de ciudă! Degeaba încercam să o conving că mă făcusem băiat cuminte, că n-o s-o mai necăjesc, ea îmi prinsese slăbiciunea şi o ţinea una şi bună :

— Ce să cauţi tu pe uliţă? Nu vezi că eşti mititel? Vrei să te fure ţiganii?!

Şi cum văzusem eu prin sat umblând nişte căruţe cu tuciurii slinoşi şi urâţi, care vindeau baloane pe sticle sau cerşeau din poartă în poartă, replica bunicii îmi cădea în auz ca o ameninţare care îmi strecura fiori pe şira spinării, care îmi tăia elanul. De teamă să nu ajung în mijlocul lor, o mai priveam puţintel cu o căutătură nu prea încântătoare, apoi tăceam mâlc şi băteam în retragere, îmi căutam de joacă în altă parte; cel mai adesea bătătura,

alergând după orătănii până îmi dădeau cocoşii târcoale, de abia reuşeam să scap şi de aici ba ciupit, ba zgâriat .

Dar cum după orice necaz trebuie să vină şi vremuri mai bune, iată că într-o seară, în timp ce stăteam la masă şi mă luptam cu o pulpă de pui, bunicului i se năzări să mă aţâţe, să-mi dea speranţe :

– Auzi, măi muţunache, mergi mâine cu mine în Baltă?

– Merg! îi răspunsei împroşcându-l cu mâncarea din gură.

– Ei cum, ce să caute acolo?! nu se arătă prea încântată bunica.

– Ia mai taci, babo! Ce, vrei să mă ţii ca la puşcărie?! îi criticai îndată atitudinea .

Hotărât să profit de oportunitate, nu mai zăbovii să o ascult, nerăbdător să scap de îngrădeală, lăsai mâncarea în farfurie şi coborâi de pe scaun, mă grăbii să încep pregătirile de călătorie.

Mai întâi, ca orice gospodar, căutai o traistă prin bucătărie şi o umplui cu de-ale gurii, ca nu cumva să mor de foame pe-acolo pe unde aveam să merg. Apoi, la fel de precaut, luai un sac de pe baniţă şi alergai în dormitor, unde repetai burduşeala şi cu aşternuturile de pe pat. Când aproape să isprăvesc, hodoronc-tronc, uşa camerei se deschise şi după mine veniră bunicii.

– Ce-i cu dezordinea asta aici, mă?! mă întrerupse din treabă bunica.

– Iau ţoale, ca să am pe ce să mă culc, o lămurii eu prompt.

– Ha, ha, ha, bufni în râs bunicul. Lasă, mă, că te rezolv eu, cum ajungem la târlă, tai câteva braţe de papură şi-ţi fac un pat de dormi ca pruncul!

Constatând că toată osteneala mea fusese în zadar,

aruncai ce mai aveam în mâini jos şi mă refugiai lângă el, mă pusei la adăpost de o eventuală chelfăneală .

Că la cât deranj îi făcusem, avea bunica o mâncărime de palme, mamă-mamă, parcă voia să mă snopească nu alta. Sesizasem asta şi mă păzeam. Şi nicăieri nu mă simţeam mai în siguranţă ca sub aripa lui ocrotitoare. Aici eram ca un parlamentar cu imunitate, nici o ameninţare nu mă mai speria, nimeni nu se atingea de mine!

Nevoită să se mulţumească doar cu o bombăneală la adresa amândurora, bombăneală prin care ne dădea de înţeles că n-o să ne mai tolereze mult cârdăşia, bunica nu avu încotro şi se apucă să îndrepte stricăciunile, să readucă ordinea în încăpere.

Deşi nu prea îi plăcea să tot aibă de lucru de pe urma mea, în sinea ei se bucura că avea un nepot aşa de vioi, aşa de isteţ. Ba, ca să fie sigură că n-o să fac şi alte surprize, cum termină de aranjat patul, mă şi pofti să mă bag sub pătură, să mă culc.

– Nu, nu, eu mă culc cu bunicul! o refuzai categoric.

Şi aveam şi motive. La câte cazne îndurasem, cum era să mă despart de cel de care depindea plecarea mea în Baltă?! Dacă umbla cu fofârlica şi mă lăsa acasă? Nu, nu, decât să pierd o asemenea ocazie, mai bine îl urmăream pas cu pas, îi stăteam mereu aproape.

Grijă care mă frământă şi peste noapte. Cuibărit la spatele lui, nu aveam deloc astâmpăr, mă foiam în aşternut ca un soldat aflat de planton, cu urechile ciulite la orice zgomot, atent la orice mişcare. Vegheam cu dorinţa de a ţine sub control totul, de a trece cât mai repede timpul şi a mă vedea traversând pentru întâia dată Dunărea, de a hălădui prin mirificele locuri. În mintea mea se derulau deja închipuiri cu lanuri de stuf şi papură, cu

stoluri de păsări zburând peste bălţi, cu animale păşunând pe imaşuri, cu pădurea de sălcii, cu fel de fel de minunăţii auzite la cei care fuseseră pe acolo. Eram atât de încordat încât nici somnul nu se putea apropia de mine. De-abia târziu, hăt, înspre ivirea zorilor, când oboseala îmi înmuie vigilenţa, reuşi Moş Ene să mă înşele, să mă mângâie pe la gene. Dar nu pentru multă vreme. Că la scurt timp de la aţipeală, toată strădania lui de a mă împinge pe tărâmul viselor, de a-mi nărui iluziile se lovi de intervenţia cocoşilor care, vrând-nevrând, îmi săriră în ajutor, mă treziră cu trâmbiţatul de dimineaţă.

Buimăcit de căderea neaşteptată, câteva clipe nu realizai ce se întâmplase. Dându-mi seama apoi că nu mă mai puteam ghida după sforăiala bunicului, reacţionai fără răgaz să mă mai dezmeticesc, alertat de gânduri prăpăstioase, mă ridicai în şezut şi începui să cercetez locul. Nerăbdător să mă dumiresc, pipăiam împrejurul bâjbâind ca un orbete, reproşându-mi slăbiciunea avută. Iar când descoperii că moşul nu mai era alături, aproape că mi se tăie respiraţia, mi se făcu inima cât un purice. Speriat că mi se duseseră toate socotelile pe apa sâmbetei, aruncai pătura într-o parte, îmi îndepărtai urdorile ca să mi se limpezească privirea şi mă agăţai de ultima speranţă, ieşii valvârtej afară şi o luai trap-săltat înspre uliţă, nădăjduind să-l ajung din urmă.

— Unde alergi aşa, mă? mă întrebă bunicul de la fântână când deja eram pe la jumătatea drumului.

— După matale, măi moşule! mă întorsei furios spre el. De ce nu m-ai sculat şi pe mine? Te-ai vorbit cu bunica să mă laşi acasă? Aşa om serios eşti?!...

— Oho, oho, moară hodorogită…

— Mincinosule!

— Taci, mă, că dacă mă superi, chiar că nu te mai iau.

— Asta s-o crezi mata! Ai promis că mă iei, mă iei!

Revenindu-mi din panica în care intrasem, la fel de pornit, îi mai zisei câteva ca să priceapă bine cu cine avea de-a face şi mă apropiai de ghizdul fântânii, unde mă dezbrăcai până-n brâu şi începui să mă spăl cu apă din găleată, să-mi dovedesc bărbăţia. Ambiţios de fel, încercam să-l impresionez luând apa rece cu pumnii, aruncând-o ba pe faţă, ba pe piept, ba pe umeri, până mi se făcu pielea de găină.

Când simţii că mă ia cu tremurat, vrând-nevrând, o întorsei cu vitejia, neputând să mai suport năclăiala, îi smulsei prosopul din mâini şi mă ştersei ca să mă mai încălzesc. Conştient că de data asta trebuia să stăpânesc mai bine situaţia, după ce isprăvii cu înviorarea, îmi schimbai strategia, mă adunai punându-i căpăstru la orice şolticărie, nemailăsându-i loc de nici un complot. De atâta precauţie nici după hainele din casă nu mai intrai, aşa despuiat cum eram, mă aşezai pe prispă să-l supraveghez, la pândă.

— Du-te, mă, şi te îmbracă, vrei să răceşti… îmi purtă de grijă bunicul.

— Nu, nu, că eşti pişicher! rămăsei eu neclintit.

— Ce sunt, mă?

— Pişicher!

— Ha, ha, ha! râse moşul; Stană!, strigă apoi la bunica, adu-i năpârstocului ăstuia hainele că se pare că a început să facă armata!

Nevenindu-mi să cred că pusese şi aşa ceva la cale, din îmbujorat ce eram, mă învineţii, o dădui în dârdâială. La orice mă aşteptam, dar să ajung să se ocupe bunica de mine, nu. Mai ales că ştia de atitudinea ei potrivnică.

Văzându-l coborând de la fântână şi continuând imperturbabil cu treburile prin bătătură, pregătindu-se de plecare, gestul lui mi se părea o trădare. Indignat de asemenea comportare, nici nu mai ţinui cont de încolţeala răcorii dimineţii, cu toată clănţăneala care mă apucase, mă îndârjii şi mai tare să mă lupt cu el, să-l determin să-şi respecte promisiunea. Iar când apăru bunica, nici nu o băgai în seamă.

– Mânca-l-ar mama să-l mănânce…, se apropie ea cu glas mieros, ocrotitoare, ia te uită la el cum tremură…

– Din cauza matale! răbufnii acuzator, că i-ai sucit mintea bunicului.

– Ei, lasă, că nu i-am sucit-o…O să te ia în Baltă, n-ai nici o grijă.

– Nu mai eşti împotrivă? o privii eu cu speranţă.

– Dar nici nu am fost. Am vrut doar, aşa, să te pun la încercare, să văd dacă eşti vigilent. Hai , ia hainele şi îmbracă-te, că acum pleacă şi te găseşte nepregătit.

Pomenindu-mă dintr-o dată tratat cu atâta bineţe, mai că nu ştiam ce să mai înţeleg. Schimbarea surprinzătoare de mesaj mă lăsase cu gura căscată, fără grai. Deşi mă temeam să nu fiu iar păcălit, după câteva clipe de reţinere îi urmai sfatul, luai hainele şi mă îmbrăcai. Dorinţa de a merge în Baltă era aşa de mare încât o acceptai chiar să şi mă ajute.

– Păiduşca, eşti gata? mă întrebă bunicul apropiindu-se de mine.

– Gata, gata! îi răspunsei eu punându-mi traista făcută raniţă în spate.

– Hai, ia-ţi rămas bun de la bunică-ta şi să mergem.

Convins că de acum nu avea cum să mai umble cu mişmaşuri, uitai de toate câte pătimisem şi mă lăsai strâns

în braţe părinteşte, o pupai pe amândoi obrajii. Ştiam eu că atunci când îşi înmuia intransigenţa trebuia să profit, să-i intru în graţii. Sfătuit apoi să fiu băiat cuminte şi ascultător, să nu ies din vorba celor mari, mă cuprinse pe după umeri şi mă conduse până la poartă, unde ne despărţirăm.

– Rămâi sănătoasă , îi zise bunicul.

– La revedere, bunico! mă alăturai lui victorios.

– Mergeţi sănătoşi, mergeţi sănătoşi… Să-mi aduci peşte prins de tine! strigă ea după mine.

– Îţi aduc, îţi aduc… îi promisei fără să mai întorc capul, văzându-mi de drum.

Şi iată-mă plecat pentru întâia dată de acasă înspre ţinutul unde se spunea că Dumnezeu lăsase o părticică de rai pe pământ. Cât de fericit eram nu prea îmi mai dădeam seama, emoţia care mă năpădea mă trecea de la zgribulеală la fierbinţeală într-un mod halucinant, aproape că nu ştiam pe unde mai călcam, parcă pluteam. Izbânda mă inunda cu atâta bucurie, că dacă mi se deschidea pieptul, din inimă îmi răsăreau bujori. Furat de entuziasm, mergeam în urma bunicului fără să mă uit în stânga sau în dreapta, numai în pasul căţelului, deranjat doar de nişte muci uscaţi care mă tot făceau să-mi trag şi să-mi suflu nasul.

– Ce ai, mă, ai răcit? sesiză moşul. Dacă ai răcit, întoarce-te acasă, îşi găsi el să şuguiască.

– Nu, nu, mă trezii eu din visare, nu e răceală, e ceva care mă gâdilă în nară, îi explicai, tăiat de toate năduşelile.

Phiu, ce sperietură! Asta-mi mai lipsea, să fac calea întoarsă din cauza unei scârboşenii! Şi tocmai când îmi era lumea mai dragă! Grăbit să elimin şi acest

impediment, mă oprii în faţa cârciumei lui Roadevin şi băgai degetul după mizerie, o scosei afară şi o aruncai în ţărână. Apoi îmi cadenţai din nou paşii şi îmi continuai călătoria, mă ţinui după pişicher. Îl urmam tăcut, atent să nu-i mai ofer posibilitatea de a-mi mai găsi vreo chichiţă. Că era lucru ştiut, tot timpul era pus pe şotii, din orice făcea haz. Iar cu mine avea o fixaţie, mă trata ca pe un elev la cursurile de isteţime, parcă voia să-i semăn.

Ajunşi la răscruce la Trişcă, răsuflai uşurat. De aici nu mai aveam teamă de şicane, casa era prea departe, iar bunicul se întâlni cu nişte amici care îl incitară la vorbă, cu care ne îndreptarăm spre Dunăre. Rămas doar cu grija de a-l seconda îndeaproape, ca să nu incomodez, să-mi fac prezenţa cât mai discretă, alesei ca loc pentru alergătură cărarea de pe marginea şanţului. Nu era prea comod, dar cui îi păsa de asta? Mulţumit că scăpasem de încordare şi că mai domolise ritmul, încercam să profit privind împrejur, bucurându-mă de aprinderea florilor şi de zâmbetul corcoduşelor coapte, gândindu-mă la invidia ce avea să-i roadă pe tovarăşii mei de joacă. Ah, ce aş fi vrut să mă vadă, să le arăt cât de important eram!

Tot înaintând neîncăpându-mi în piele, la scurt timp mă pomenii traversând uliţa care ducea la şcoală, părăsind satul coborând vadul de la Odaie. Deşi mai fusesem de câteva ori devale, în dimineaţa asta lunca mă întâmpină cu o explozie de culoare şi lumină care îmi inundă fiinţa, care mă impresionă.

Atras de frumuseţea priveliştei, după ce trecui podeţul de peste prival, intrai în măreţia peisajului răsfăţându-mă pe sub coroanele umbroase ale copacilor ce străjuiau drumul, inspirând cu nesaţ miresmele ce veneau dinspre câmpuri. Era o atmosferă în plină infatuare, feerică.

Încântat că mă aflam în rândul gospodarilor, străbătui calea până la dig ca un călător prin grădina raiului, străduindu-mă să reţin pe retină totul, să nu-mi scape nimic din ce mă înconjura. Ce mai, trăiam momente de neuitat, de-acum aveam ce povesti.

Împlinire cu care mă amăgii doar până urcai pe coama construcţiei de pământ, când apariţia în faţă a unei imense întinderi de pădure şi apă mă făcu să mă opresc locului, să constat că eram abia la început de poveste. Uluit de succesiunea crescândă a splendorii tablourilor, stăteam pironit lângă o bornă kilometrică şi trimiteam bliţuri în toate părţile, adunam în videoteca minţii noile imagini.

– Păiduşca! îmi observă bunicul lipsa când mai avea o zvârlitură de băţ până la Dunăre.

– Vin, vin!... îl asigurai că nu mă pierdusem, coborând fuga-fuga pe versantul digului, ajungându-l tocmai când se urca în barcă.

– Nu, nu, tu n-ai ce căuta aici… mă împiedecă un moşneag să-l urmez.

– Dă-te la o parte, măi moşule! îl îmbrâncii cu toată puterea, sărind pe lângă el în ambarcaţiune, stârnind hohotele de râs ale celor din jur.

Sesizând că ghiujul nu avea de gând să-mi dea pace, că voia să mă debarce, mă ferii ca să nu mă înhaţe şi alergai înspre cârmă, mă pusei la adăpost sub banca bunicului. Nu ştiu cum se făcea, dar de câte ori întâlneam moşnegi, de fiecare dată aveam neplăceri, mereu intram în conflict cu ei.

Oarecum timorat de atitudinea-i potrivnică, mă cocoloşii pe nişte saci de iută şi-i ascultam bombăneala fără să-l mai înfrunt, ca un cotei cu lătratul strepezit, fericit

că avea cine să mă păzească. Abia când barca se desprinse de mal şi moşul fu nevoit să se aşeze la vâsle îmi recăpătai liniştea, înţelesei că toată tărăşenia fusese pusă la cale dinainte, că fusesem victima unei coţcării.

Obişnuit să trec peste păţanii uitându-le repede, ieşii cătinel de unde mă pitisem şi îmi căutai un loc mai comod, mai pe măsura demnităţii mele. Îl găsii pe un butucel, lângă bagajul bunicului. De aici vedeam marele fluviu, atât în amonte cât şi în aval, până, hăt, departe, cu tot mirificul lui. Detaşat de preocupările băltăganilor, îmi rezemai fălcile în podul palmelor şi mă lăsai furat de aprinderea boltei la răsărit, de fascinanta despletire a soarelui în undele tremurânde ale apei.

Lunecam înspre larg ca un poet sub descântecul muzelor, cu fruntea înfiptă în contemplare. Şi cine ştie cât aş fi rămas cuprins de vrajă dacă în dreptul geamandurii oamenii din toate bărcile aflate în marş nu începeau să se agite, să facă semne disperate cu pălăriile către un vapor care voia să ne taie calea cu caii motoarelor daţi în trap. Puşi în pericol de balansul provocat de asaltul valurilor care împânziseră Dunărea, mă prinsei cu mâinile de un ghionder şi urmăream încordat efortul pe care cârmacii îl făceau pentru a menţine echilibrul, pentru a evita răsturnarea. Căliţi în destule astfel de peripeţii, toţi întâmpinau vălătucii ameninţători împungându-i în coaste, diminuându-le forţa spintecându-i cu dibăcie.

Receptivi la primejdii ca nişte adevăraţi lupi de mare, marinarii de pe vas înţeleseră mesajul şi se conformară, traseră de zăbalele bidiviilor şi trecură prin strâmtoarea dintre insulele Calia şi Popa cu ei la pas, protejându-ne. Ba unii mai şugubeţi ieşiră chiar pe punte ca să ne salute,

să se amuze de sperietura noastră.

Asiguraţi că nu ne mai păştea nimic care să ne dea palpitaţii, ne ocuparăm locurile de mai-nainte şi ne continuarăm drumul, merserăm mai departe. Mobilizaţi să traversăm fluviul cât mai repede, vâslaşii trăgeau la rame cu toată puterea, înfloreau pe oglinda apei vârtejuri într-o cadenţă exultantă. Captat de clipocitul ritmat şi de spiritul de competiţie care se declanşase, nu avui astâmpăr şi mă angajai să le dau şi eu o mână de ajutor, să-i susţin. Şi conştiincios în responsabilitatea asumată, la fiecare sforţare de-a lor, mă împingeam cu turul pantalonilor în butucelul pe care şedeam. Nu ştiam cu cât contribuiam de eram printre primii, dar când ajunserăm la malul celălalt şi mă ridicai în picioare, simţii o usturime în chiloţi de îmi dădură lacrimile. Strângând din dinţi ca să nu mă fac de râs cu scâncitul, cercetai cu vârful degetelor locul de unde venea suferinţa şi, stupoare, descoperii că prin buna mea intenţie nu reuşisem altceva decât să mă pricopsesc cu nişte afurisite de băşici pe poponeaţă.

Înţelegând că nu mă puteam plânge şi nici să arunc vina asupra cuiva, tăcui chitic şi coborâi din barcă odată cu toată lumea, comportându-mă de parcă nimic nu se întâmplase. Ce mai, ce îşi face omul cu mâna lui…

Descins pe tărâmul Împărăţiei bălţilor ca pe pământul făgăduinţei, mai făcui câţiva paşi crăcănat ca să mi se răcorească rănile, apoi mă alăturai bunicului, intrarăm în pădure pe un drum brăzdat de urme de căruţe. Aici, pe măsură ce înaintam înspre locul unde îşi aveau ai noştri târla, fabulosul din poveştile auzite începea să se confirme, să mă cuprindă din toate părţile atât cu vegetaţia luxuriantă cât şi cu zarva de dimineaţă a

vieţuitoarelor.

Furat de trilurile fermecătoare ale păsărelelor, tot umblând cu ochii după zbenguiala lor prin lăstăriş şi prin sălcii, uitai să mă mai ţin aproape de călăuză, încet-încet rămăsei în urmă, mă pierdui. Speriat că nimerisem într-un pâlc de târşuri din care nu ştiam cum să mai ies, mă oprii locului şi brusc tot feericul deveni o sălbăticie care îmi îngheţă sângele, care mă înlemni. Dezorientat cum eram, nu mai aveam puterea nici măcar să-mi descleştez fălcile, să strig după ajutor.

– Păiduşca! veni salvarea din partea bunicului.

– Aici!, aici! … îi răspunsei, localizându-l, tăind-o apoi printre crengile arţăgoase, scuipându-mi în sân când ajunsei lângă el.

– Aşa, aşa, scuipă-ţi, scuipă-ţi, că dacă nu te strigam şi te întâlneai cu lupul…

– Sunt şi lupi p-aici?!

– Sunt.

– Şi pe matale nu te mănâncă?

– Pe mine nu, că ne cunoaştem, am făcut şcoala împreună.

– Şi eu când o să merg la şcoală…

– Tu o să înveţi carte, măi ghemotocule! mă prinse el de nas. Ia te uită ce-i trece prin minte!

Reţinând ce primejdie mă păştea dacă mă mai rătăceam, ca să evit întâlnirea cu vreo lighioană flămândă, îmi mobilizai întreaga energie pe secondarea bunicului, pe asigurarea protecţiei. Îmi păzeam pielea călcând prin colb ca mânzul după iapă, atent la tot ce mişuna împrejur, tresărind la orice zgomot . Reuşii să mai slăbesc ritmul abia după vreo două sute de metri de năduşeală, când în câmpul auditiv apăru hodorogeala

unei căruţe, căruţă care se apropie din spate şi ne forţă să ne dăm pe marginea drumului, pe lângă sălcii.

— Noroc, Costică! salută căruţaşul când ajunse în dreptul nostru. Încotro ai plecat cu nepotul aşa de dimineaţă?

— Mă duc să-l vând la Veriga, glumi bunicul.

— Trrr! opri el caii. Haideţi, urcaţi, că şi eu merg într-acolo.

În sfârşit, după atâtea şicane şi peripeţii, îmi găsii şi eu liniştea. Afundat în fânul din coşul căruţei, nu mai aveam teamă nici că o să mă pierd şi nici că o să mă înhaţe lupul!

Captat din nou de mirificul pădurii, stăteam cu picioarele aşezate turceşte şi mă legănam după păcăneala roţilor, ascultam contemplativ simfonia înaripatelor. Cu caii mergând la pas, preţ de jumătate de ceas nu scosei nici un cuvânt, îmi bucurai sufletul cu acordurile plimbate de un firicel de vânt. Când căruţa se opri, mă trezii din reverie în faţa unei colibe de stuf, unde tata şedea pe un butucel şi întreţinea cu vreascuri focul de sub ceaunul de pe cujbă. Înflăcărat de plăcerea revederii, sării jos şi alergai la el.

— Ce-i cu tine aici, măi chiştocule? mă întrebă strângându-mă în braţe.

— Am venit la pădure, îi răspunsei fericit.

— Şi ce vrei să faci tu ,,la pădure''?

— Merg cu vacile la păscut, prind peşte, beau lapte… Chiar, ia să-mi dai nişte lapte, că mi s-a făcut poftă.

— Îmi pare rău, dar nu mai este: am dat două găleţi la purcei, iar restul l-am făcut brânză. Dacă veneai mai devreme…

,,Măi, ce ghinion! '', înghiţii eu în sec. Totdeauna mi se

întâmpla aşa, nimic nu se îndeplinea când doream. Sperând că o să am mai mult noroc la următoarea mulsoare, îl lăsai pe tata să discute de-ale politicii cu bunicul şi mă ocupai de topografia locului, dintr-o rotire a privirii inventariai: în spatele colibei, o îngrădeală de lemne contura printre sălcii umbroase ocolul vitelor; în dreapta, îmbrăcaţi în alb, pelicanii se lăfăiau pe lângă stufărişul ce străjuia ochiul albastru al unei bălţi; la câţiva metri de flăcările focului, spânzurate de nişte beţe înfipte în pământ, patru poloage indicau că tihna era la aer curat şi că ţânţarii dădeau târcoale; în stânga, lângă un perete de cătină, în jurul unei troace, purceii se luptau între ei care să mănânce mai mult lapte…,,Hopa!...'', mă incită agitaţia lor. Considerându-i nişte privilegiaţi neruşinaţi, o ştersei uşurel de lângă foc şi mă apropiai să iau şi eu parte la ospăţ. Toţi aveau boturile albe. Iritat că înfulecau fără să-mi dea bineţe, le înfruntai sfidarea alungându-i lovindu-i cu picioarele, îngenunchind apoi lângă troacă şi ingurgitând lăcomos din licoarea albă.

– Ce faci tu acolo, mă? mă observă bunicul când eram aproape sătul.

– Aoleu, se-mbolnăveşte… alergă tata să mă salveze.

Era însă prea târziu. Nici intervenţia, nici dojenile lor nu mai puteau opri consecinţele. După o scurtă perioadă de latenţă, laptele se învâltoră mai întâi în stomac, apoi trecu cu bolboroseala în intestine şi când mă apucă durerea de pântece…

– Aoleu, fac pe mine! strigai de răsuna pădurea. Privata, unde-i privata?

– Uite-o acolo… îmi arătă bunicul nişte pereţi de stuf pe malul apei.

Torturat de frământarea din burtă, aşa îndoit de şale

cum ţopăiam, o tulii disperat într-acolo. Dar de ajuns nici vorbă să ajung. Înteţită presiunea şi de efort, după câţiva paşi nu mai rezistai, îmi lăsai chiloţii în jos şi mă uşurai pe cărare, le făcui amândurora o poză cu floarea-soarelui de toată frumuseţea.

– N-am putut să-l mai ţin… mă justificai ruşinat.

– Aşa-ţi trebuie dacă ai râvnit la mâncarea purceilor, se abţinu moşul să nu râdă.

Tata ce putea să mai zică? Fiind odorul lui, acţionă în consecinţă, luă lopata de lângă colibă şi curăţă locul, aruncă mizeria în stufăriş. Treabă pe care o repetă până seara de mai multe ori, că afurisitul de lapte parcă nu se mai termina, abia ce mă eliberam de o caznă şi iar îmi înfuria maţele, iar murdăream bătătura cu excremente urât mirositoare. Că la privată nici nu mă mai gândeam să alerg, era prea departe şi mai rămânea şi tata fără de lucru!

Aşa îmi petrecui eu prima zi în Balta Brăilei.

2.

Refăcut după o noapte de somn cu taraful greierilor la ureche, mă trezii dimineaţa în aşternut ca motanul pe vatră, întinzându-mă de îmi pârâiau încheieturile, căscând de îmi trosneau fălcile. Sâcâit de razele soarelui ca să pun capăt trândăvelii, ieşii de sub polog şi mersei la fântână, mă înviorai spălându-mă cu apă din găleată. Era un început de zi cu foşnet de frunză legănată, îmbietor la joacă.

Din păcate însă nu îndrăznii să mă aventurez, după o rotire a privirii împrejur, constatai că eram singur la târlă, mă cuprinse teama. Ca nu cumva să păţesc ceva, alesei

să mă aşez pe butucul de care era legat câinele, să mă păzească. Îmbătat de parfumul florilor de baltă, stăteam liniştit şi urmăream pelicanii şi alte păsări cum pescuiau scufundându-se în apa din apropierea colibei. Chiar şi pe Vultur îl captase imaginea, că venise lângă mine şi se tot lingea pe bot, tot înghiţea în sec. Hm, cine ştie ce era în capul lui!

Contemplam. Deodată câinele ciuli urechile, se întoarse brusc şi începu să latre smucindu-se în lanţ.

– Marş, marş, javră… Ce, te prefaci că nu mă mai cunoşti! îmi alungă spaima glasul lui nea Ion stuparul, vărul lui tata.

– Dacă nu-i dai şi lui miere, de-aia nu te mai cunoaşte! prinsei eu curaj.

– Măi-taci! Ia te uită ce şmecher te-ai făcut! Unde-i tac-tu?

– Nu ştiu. Eu când m-am sculat nu era nimeni aici.

– Hai, mergi la mine?

– Numai dacă îmi dai miere!

– Îţi dau, mă, îţi dau.

– Şi aici nu rămâne nimeni? Dacă vin hoţii?

– Ha, ha, ha! Te pomeneşti că o să-i opreşti tu ca să nu mai fure!

– Eu nu-i opresc, dar îi văd. Şi-i spun lui tata, lui bunicu'…

– Şi dacă te fură şi pe tine?

– Pe mine nu mă fură, că stau lângă câine. Iar de el nu se apropie nimeni.

– Mă, că deştept mai eşti!

– Şi o să merg şi la şcoală.

– Bravo! O să ajungi văcar cu carte, în loc de ştampilă pui coada vacii!

— Ce ai, mă, cu băiatul? apăru de după colibă bunicul.

— Nu mă înţeleg cu el. Vreau să-l iau la mine şi nu se îndură să lase târla fără stăpân.

— Aşa şi trebuie! Că doar nu-i dau mâncare degeaba!

— Acum mă mai iei? mi se păru momentul potrivit ca să-i accept propunerea.

— Te iau, mă, te iau. Caută un borcan ca să-ţi dau miere.

Bucuros că urma să mă capăt cu mai multă miere ca de obicei, îi zisei câinelui ca să se potolească şi plecai să caut borcanul. Mai întâi intrai în colibă, unde găsii câteva într-un coş, sub pat. Dar nu luai niciunul, că erau prea mici. Îl ştiam pe stupar cam zgârcit şi mă gândeam că trebuia să profit de oportunitate, să-l jecmănesc cât mai tare. Apoi revenii afară şi ochii îmi fugiră la vasele din prepeleac, între care descoperii un sufertaş de un kilogram, numai bun pentru ce plănuiam. Dornic să-i pun cât mai degrabă sărăcia la stupină, îl scosei de pe craca în care fusese agăţat şi mă prezentai cu el subsuoară lângă ciubărul cu zer, din care nea Ion tocmai îşi umpluse găleata.

— Gata, mergem? mă întrebă el pornind înspre cărarea pe care venise.

— Mergem! îl însoţii numaidecât.

— Mă, ai grijă să nu-l înţepe albinele, îi atrase atenţia bunicul.

Îndreptându-se gospodăreşte pe o potecă ce se zvârcolea ba printre lăstari de salcie, ba printre pâlcuri de cătină nesuferită, după vreun sfert de ceas de mărşăluială, ieşirăm din pădure într-o poiană ce ne întindea la picioare covor de trifoi înflorit.

Aici, cu acareturile aşezate la umbră şi cu stupii înşiraţi pe câmpul plin de miresme, îşi avea prisaca nea Ion. Luat

în primire de lătratul unui dulău la fel de vigilent ca Vultur, înaintam înspre colibă cu privirea aţintită numai la el, ferindu-mă să nu mă înhaţe.

– Huoo! îl alungă stuparul. Lasă, mă, că nu te mănâncă. A mâncat altul mai de dimineaţă şi-i sătul, glumi el.

Lămurit că nu avea nici un spor ca să pună laba pe mine, câinele mai hămăi de câteva ori şi se retrase lângă ciotul de care era legat, îşi reluă starea de veghe. Preocupat să se asigure că nu-i fac vreo boroboaţă, că nu-i dau bătaie de cap, nea Ion îmi unse două felii de pâine cu miere şi mă îndemnă să iau loc la rădăcina unei sălcii, să le mănânc liniştit. Chemat apoi de datoria faţă de nişte grăsuni, luă găleata cu zer şi merse la ei, le astâmpără guiţatul vărsându-le-o în troacă. Odată ordinea întronată, dezlegă un snop de şipculiţe şi trecu la treburile stupăreşti, începu să confecţioneze rame. Eu, mulţumit cu ce mă înfruptam, nu găseam nimic mai interesant, care să mă provoace.

,,Piu, piu, piu…'', mă pomenii cu câţiva pui de găină în preajmă. ,, Piu, piu, piu...'', ciuguleau ei firimiturile care îmi cădeau pe jos. Văzându-i aşa vioi şi frumoşi ca sulfinele, nu rezistai tentaţiei şi îi ademenii mai tare. Cucerit de drăgălăşenia lor, întinsei mâna şi prinsei unul. “Piu, piu, piu!'', dădu afurisitul alarma. Până să-i explic că voiam doar să ne jucăm, mă şi trezii cu mă-sa sărind asupra mea cu ghearele şi cu ciocul.

– Aoleu, nea Ioane , mă mănâncă cloşca! Aoleu!, aoleu!... strigam apărându-mă disperat.

– Huşi!, huşi!... interveni repede stuparul, salvându-mă. Mă, ţi-am zis să stai cuminte?... nu ezită să mă certe.

– Dar nu i-am făcut nimic!... îi arătai mogâldeaţa intactă.

– Dă-i drumul. Şi să nu te mai atingi de ei, ai înţeles?

continuă cu severitate.

Măi, măi, măi, uneori chiar şi bunele intenţii îţi aduc necazuri! Rămas cu câteva zgârieturi în urma confruntării cu orătania, tăcui mâlc şi îl însoţii pe stupar la locul unde lucra, mă aşezai lângă putina din apropiere. Ca nu cumva să mai intru în vreun bucluc, îmi ocupam timpul uitându-mă la el, îndulcindu-mă mai departe cu încă o felie de pâine cu miere.

– Auzi, nea Ioane, cum fac albinele mierea?

– Cu grijă, îmi răspunse morocănos.

– Cu grijă, cum? insistai.

– Mă, da' tu nu poţi să mănânci fără să întrebi?

– Bunicul spune că cine întreabă nu moare prost.

– Ei, asta-i bună! bufni el în râs. Moşul ăsta mare filosof este!

– Hai, te rog…

– Bine, mă, îţi spun, că oricum nu scap de tine! Păi… începu să se scarpine sub pălărie ca să-şi rânduiască informaţiile, albinele, aşa cum te scoli tu dimineaţa cu ochii la oalele cu smântână, ies din stup şi pornesc din floare în floare ca să culeagă nectar. Când simt că le împovărează prea tare greutatea coşuleţelor, se opresc din cules şi se întorc acasă, le deşartă în faguri. Apoi iar pleacă din floare în floare, iar fac calea întoarsă. Şi uite aşa, toată ziulica. Muncă nu glumă! îşi încheie expozeul.

" Aha!... care va să zică bunătatea de faguri se află în stupi'', rămăsei eu dus pe gânduri. După câteva minute de meditaţie profundă, mă ridicai în picioare şi îl rugai pe stupar să mă lase să caut melci, să mă joc. Primind încuviinţarea, o luai încetişor înspre şiragul de adăposturi, adunând în buzunare cochiliile găsite prin trifoi.

Ajuns la câţiva paşi de primul stup, forfota albinelor

îmi înfrână înaintarea, mă îndemnă la prudenţă. Le urmăream zborul şi mă cam temeam să trec la acţiune, să-mi aplic planul. Însă până la urmă ispita fu mai puternică. Îndată ce traficul deveni mai rarefiat, dădui asaltul asupra urdinişului.

Crezând că pe acolo trebuia să scot fagurii, alungai albinele care mă incomodau şi băgai degetele după ei. Înfuriate de îndrăzneala mea tâlhărească, gângăniile nu întârziară şi îşi chemară în ajutor suratele, mă înconjurară, tăbărâră ca nebunele să mă pedepsească. Iar când îmi aplicară prima împunsătură de ac…

– Aoleu, nea Ioane, mă înţeapă albinele! răcnii, uitând şi de faguri şi de miere, zbătându-mă să scap de ele.

Speriat de ce putea să mi se întâmple, stuparul îşi lăsă ramele şi alergă într-un suflet la mine, mă apucă de o mână şi mă îndepărtă repede de roiul turbat.

– Ce căutai, mă, acolo? mă săltă în sus cu o palmă în turul pantalonilor.

– Am vrut să iau faguri, îi răspunsei smiorcăit.

– Aoleu, tu numai necazuri îmi faci…Hai să te duc la voi la târlă, că dacă te mai ţin aici, ajung de mă cert cu tac-tu.

Hotărât să nu mă mai aibă musafir, îmi umplu sufertaşul cu miere şi mă duse de unde mă luase, mă predă bunicului, să-mi poarte el de grijă.

3.

De câteva zile venise în Baltă şi Niţă al lui nea Pavel. Ăsta era mai mare decât mine, şcolar deja cu tulei în barbă. Dar rămas prin clasele mici pentru că nu-i prea plăcea învăţătura, se străduia câte doi ani ca să

promoveze dintr-o clasă în alta. Însă la ştrengării îi mergea mintea, prin poznele puse la cale devenise cunoscut la toate târlele din împrejurimi. Cu firea lui deschisă şi rebelă totdeauna reuşea să atragă atenţia, era o adevărată provocare pentru ţâncărime. Eu, cel puţin, eram numai ochi şi urechi la el.

– Niţă, îi zise bunicul pe la chindie, eu mă duc să controlez sculele de pescuit, poate găsesc peşte de-o saramură. Tu rămâi cu Păiduşca şi păziţi aici, ai înţeles?

– Nici o grijă, nea Costică, ne descurcăm noi, îl asigură el bărbătos.

Sperând că Niţă îşi va respecta promisiunea, bunicul îşi puse raniţa pe umăr şi se îndreptă agale înspre lanul de stuf din stânga bălţii din apropierea colibei. Când cărarea îi afundă paşii în desişul de trestii, ştrengarul îmi făcu cu ochiul jucăuş de parcă atât aşteptase, uită de responsabilitatea asumată.

– Păiduşca, hai să prindem grauri, îşi dezvălui îndată intenţia .

– Cum să-i prindem, că ăştia zboară?! îl privii încurcat.

– Lasă că o să vezi tu…

– Şi dacă află bunicul?

– Dă-l încolo de moş, ce, o să stăm toată ziua sub papucul lui? Ş-apoi nu mergem prea departe, dacă vine cineva p-aici, latră câinele, ne dă de veste. Hai, ia traista asta şi ţine-te după mine!

Interesat să învăţ cum se prindeau graurii fără puşcă, luai traista din prepeleac şi mă grăbii să-l urmez. De fapt, aşa făceam totdeauna, oricine îmi stârnea curiozitatea, mă avea de tovarăş. Atent să nu-mi scape nimic din tainele vânătorii, îl secondam urmărindu-i toate gesturile, reţinând până şi fuduleala din mers. Tot umblând prin

pădure ca nişte copoi cu urechile ciulite, la un moment dat Niţă se opri lângă trunchiul unei sălcii şi îmi zise:

– Aici sunt grauri. Ia ascultă…

– Chiţăit de pui! receptai eu.

– Le dă mă-sa mâncare. Şi când le dă mă-sa mâncare, ei fac gălăgie, se dau de gol.

– Aha, care va să zică, asta era şmecheria!... mă lumină explicaţia.

Pricepând că eram băiat deştept, că îmi însuşeam repede tactica, ştrengarul îmi făcu semn să păstrez liniştea şi se urcă în copac, astupă cu pălăria gaura unei scorburi. Apoi, cu aceeaşi dibăcie, săltă într-o margine borul, băgă uşurel mâna înăuntru şi scoase afară un pui de graur dolofan, mare ca pumnul. Văzându-mă aşa furat de îndemânarea lui, ca să facă haz, cioflingarul îi rupse gâtul şi mi-l aruncă drept în frunte, mă împestriţă cu sânge pe faţă.

– Ce faci, mă nebunule?! reacţionai intrigat.

– Ăsta-i botezul, mocofane! mă lămuri el râzând. Ia-l şi bagă-l în traistă.

Considerând că aşa era ritualul, că aşa trebuia să mi se întâmple, nu mai vociferai, culesei pasărea de pe jos şi îi schimbai cuibul în traistă. În timp ce mă uitam la biata de ea cum se zbătea, cum îşi dădea duhul, din arbore căzu lângă mine alt pui de graur cu gâtul rupt. Fără să mai aştept indicaţii de sus, îl apucai de o aripă şi îl pusei şi pe el la loc sigur. Apoi îi adunai de prin iarbă şi pe mă-sa şi pe ta-su…Toţi decapitaţi!

– De ce le-ai rupt gâtul, mă? îl întrebai pe Niţă când coborî din copac.

– Ca să stea cuminţi, îmi dădu cu tifla şmecherul.

Iniţiat de-acum în tainele vânătorii, ca să capăt

experienţă, îmi luai traista la spinare şi continuai alături de ştrengar. Umblam printre sălcii aproape fără să mă uit pe unde călcam, cu auzul încordat la orice piuit de pasăre. Unde descopeream că puii de graur se aflau în plin ospăţ, mă opream lângă trunchiul copacului şi aşteptam ca amicul să se urce şi să-i vâneze. Fiind perioada în care ei tocmai se pregăteau să iasă la zbor, cădeau în jurul meu ca merele, toţi graşi şi buni de friptură.

Tot mergând prin pădure culegând norocul, când vânatul se înălţă în traistă până pe la jumătate, ajunserăm la stână la Cărătuş. Ocupat cu mulsul de seară, cum ne văzu, ciobanul ne şi întrebă:

– Ce-i cu voi p-aici, mă? Ori v-aţi rătăcit?

– Ei, ne-am rătăcit! Suntem noi oameni care să se rătăcească?! se înfumură Niţă.

– Noi suntem vânători de grauri! îl înştiinţai eu.

– Zău?! Păi dacă eşti aşa viteaz, ia lasă traista jos şi dă-mi şi mie oile la uşă.

– Numai dacă plăteşti.

– Bine, plătesc. Vino ca să-ţi dau o cană cu lapte.

Încântat de târgul încheiat, băui pe nerăsuflate stacana de lapte ca să nu rămân păgubaş, apoi trecui să-mi îndeplinesc datoria. Înarmat cu un retevei pentru mai multă autoritate, mă strecurai printre leaţurile gardului în strungă şi începui să disciplinez mânzările atât cu vorba cât şi agresându-le.

– Bârrr la uşă, bârrr! Bâr, behăitelor, bârrr!...

Iritate de felul cum mă comportam, când mulsoarea era pe sfârşite, câteva oi mai bătrâne îşi găsiră să se întoarcă cu faţa spre mine, să nu se mai supună. Înţelegând că voiau să mă înfrunte, pentru a le pedepsi

îndrăzneala, înălţai reteveiul şi făcui pasul să le lovesc. Însă nu apucai nici măcar să le ating, că în clipa următoare, una mai afurisită se repezi cu capul în mine şi mă culcă la pământ, mă făcu una cu băligarul de pe jos. Surprins de întorsătura lucrurilor, ca nu cumva să mai am parte de altă tăvăleală, renunţai să mă mai ridic în picioare, lăsai băţul pe unde căzuse şi o luai de-a buşilea înspre gard, ieşii printre leaţuri afară. Eram speriat şi plin de căcăreze.

– Ce-ai păţit, mă? mă întrebă Niţă râzând cu ochii în lacrimi.

– M-a împuns urâta aia neagră, îi răspunsei scuturându-mi hainele.

– Ce faci, mă, mi-ai băut laptele şi acum mă laşi cu treaba neterminată? strigă la mine Cărătuş.

– Du-te, bre, cu laptele matale! Vrei să mă dezbrac şi să ţi-l dau înapoi? îi replicai nervos.

Văzându-l că ţinea să se amuze pe seama mea, nu mă mai întorsei în strungă. Hotărât să plec cât mai repede de la stână, îmi pusei traista pe umăr şi mă îndepărtai ocolind oile care se odihneau după muls. Însărcinat ca să îmi poarte de grijă, la fel făcu şi Niţă. Numai că poznaşul, în timp ce mă însoţea, aduna cutiile de conserve aruncate prin iarbă, le lega unele lângă altele cu o sfoară. Pentru ce, nu prea îmi trecea prin minte. Mă dumirii abia când ne apropiarăm de măgar, când zăpăcitul se opri şi i le spânzură de coadă. Înspăimântat de zăngăneala tinichelelor, bietul animal începu să se agite, să alerge de colo-colo, să zvârle din copite, să îşi alarmeze stăpânul strigând i-ha!, i-ha!…

– Mama voastră de zănatici!... reacţionă ciobanul pornit să ne chelfănească.

— Fugi, Păiduşca! mă îndemnă Niţă smulgându-mi traista.

Ameninţaţi de furia gâfâită a lui Cărătuş, nu mai zăbovirăm ca să urmărim spectacolul, abandonarăm măgarul în chinurile ţopăielilor şi p-aci ţi-e drumul. Temându-ne de ce putea să ni se întâmple, spintecam pădurea cu sufletul la gură, fără să ne mai uităm înapoi. Ne îngăduirăm să încetinim sfârâiala de călcâie tocmai la trecerea peste un canal, când ni se ivi posibilitatea să ne afundăm în nişte lăstăriş, să ne ascundem. Pitiţi între nuiele şi bălării ca potârnichile, stăteam nemişcaţi şi încercam să aflăm pe unde era ciobanul, dacă ne mai păştea pericolul. Şi răsuflarăm uşuraţi. Înmuiat de oboseală, Cărătuş îşi pierduse nădejdea de a ne mai prinde, renunţase încă de la început. Mulţumindu-se doar cu suduieli şi bombăneli, el era deja preocupat de soarta măgarului, de salvarea lui de la cazne. Bucuroşi că scăpaserăm teferi şi din încurcătura asta, ieşirăm tiptil-tiptil din ascunziş şi ne întoarserăm la târlă, unde, spre surprinderea noastră, ne întâmpină bunicul.

— Ce-am vorbit eu cu voi, mă? nu întârzie el cu oţărala.

— Ho, moşule, ho, că n-am fost nicăieri! sări Niţă cu gura ca să-l domolească. Am dat şi noi o raită p-aici, prin împrejurimi, după grauri.

— O jumătate de traistă de grauri am prins! îl susţinui eu.

— Mă, să dea sfântul să mai plecaţi de capul vostru, că vă rup urechile, aţi înţeles? Credeţi că eu altă treabă nu am decât să vă port vouă de grijă? Ia, pentru că aţi poftit friptură, ocupaţi-vă de ei, jumuliţi-i.

Aoleu, pedeapsă mai mare ca asta nici că se putea! Când să dezbrăcăm noi de fulgi atâţia grauri?! Mă uitam

la Niţă, Niţă se uita la mine… şi ne gândeam că o să ne apuce miezul nopţii. Până la urmă tot lui îi veni ideea salvatoare. Observând focul aprins sub ceaunul de pe cujbă, aşteptă până se înfierbântă apa din el, apoi deşertă păsările din traistă într-o căldare şi o vărsă peste ele.

– Ce-ai făcut, mă zăbăucule? îl certă bunicul, aia era apa pentru mămăligă!

– Ei şi? se arătă nepăsător amicul, pui şi mata alta, că e destulă în fântână.

Conştient că nu mai putea schimba nimic, moşul îl mai blagoslovi cu câteva vorbe nedesluşite şi întrerupse curăţarea peştelui, plecă să umple ceaunul din nou. L-ar fi urecheat el, dar tocmai sosiseră cu vacile de la păşune ta-su şi cu tata, nu se cădea.

Tot la fel gândea şi pezevenchiul, care îşi vedea de treabă rânjind, trăgând cu un ochi la ce se petrecea împrejur şi cu altul la băţul cu care amesteca graurii ca să se opărească. Pentru el muştruluiala intrase în cotidian, nu prea mai avea efect. Interesat mai mult de friptura cu mujdei decât de îmbufnarea bunicului, când penele păsărilor începură să se smulgă uşor, scurse apa în nişte bălării şi ne apucarăm de jumulit. Munca era migăloasă, însă imboldul de a despuia venea de la plăcerea de a aşeza vânatul pe grătar, de a-i grăbi drumul spre pârpăleală. Cât bunicul îşi curăţă crăpuştenii şi tata şi cu nea Pavel mulseră vacile, pregătirăm şi noi graurii pentru jăratic. Adunaţi apoi cu toţii în jurul focului, ascultam poveştile de peste zi şi urmăream cum fierbea mămăliga în ceaun şi cum dogoarea învelea cu rumeneală carnea. Înălţat din sfârâiala grăsimii, mirosul cu arome de mirodenii ne întărâta simţurile, ne răvăşea pofta cu zvon de ospăţ. Răspândit de un firicel de vânt,

ajunsese să fie adulmecat chiar şi de broaştele din baltă, că afurisitele scoseseră capul printre nuferi şi orăcăiau de parcă înnebuniseră.

Odată încărcată masa cu străchini în care se lăfăiau graurii în mujdei şi crăpuştenii în saramură, ne aşezarăm pe canapelele aflate de o parte şi de alta şi ne înfipserăm să hărtănim lăcomoşi mămăliga. Stimulaţi de gustul apetisant, devoram mâncarea cu o hăpăială de lupi flămânzi, fără să ne mai îngăduim răgaz de conversaţie.

Constatând destul de repede că eram mai mărunţel la dumicaţi, ca nu cumva să rămân în urma celorlalţi, îmi îndreptai întreaga atenţie când la mâna cu care făceam boţurile aurii, când la cea cu care le împingeam cu friptură de pasăre în gură. Lunecau îmbucăturile pe beregata aprinsă de condimente aproape nemestecate, ca unse.

— Dar ţie ori nu-ţi place peştele, mă? îmi observă la un moment dat nea Pavel reţinerea.

— Ba îmi place, dar nu are cine să-mi aleagă oasele, îi răspunsei răcorindu-mi limba.

— Ha, ha, ha, râse tata, păi să-l chemăm pe Vultur ca să te ajute! zise apoi, asumându-şi totuşi obligaţia.

Trecut cu toată disponibilitatea de la fragedele piepturi de grauri la delicioasa saramură de crăpuştean, mai bulucii pe sub nas o avalanşă de dumicaţi la fel de picanţi, şi când stomacul dădu semnal cu râgâieli de oprelişte, mă oprii. Aveam burta aşa de gogonată şi de băţoasă încât puteai să omori puricele pe ea.

— Păiduşca, ce trebuie după o mâncare aşa de bună? mă întrebă tata.

— Apă!

— Păi ce mai aşteptaţi? Daţi-i drumul după apă, că doar n-am stricat mămăliga degeaba cu voi!

Nevoiţi să ne supunem ordinelor celor mari, eu şi cu Niţă coborârăm de pe canapele şi ne îndreptarăm greoi înspre fântână. După ce ne potolirăm setea cu câte o cană de licoare proaspătă şi rece, luarăm găleata şi ne întoarserăm la masă, ne făcurăm datoria şi faţă de stăpâni.

— Ah, săracul peşte, de la apă iese, la apă trage! zise bunicul gâfâind satisfăcut.

— Phu, mama mă-si, dacă nu erau oasele, rămânea câinele flămând! râse nea Pavel, strângându-le, servindu-l şi pe Vultur.

Mulţumiţi că încheiau ziua în bună dispoziţie, ca să ne tihnească mâncarea, ne retraserăm câte unul, câte unul sub poloage. Eu mă lungii cu faţa în sus şi cu picioarele răsfirate lângă tata. Obosit de atâta hoinăreală, mai căscai de câteva ori şi nu mai auzii înjurăturile ofticoase ale broaştelor, adormii.

4.

Când mă trezii dimineaţa din somn şi ieşii de sub polog, îl găsii venit la târlă şi pe unchiul Vasile, fratele lui tata. Ştiindu-l şugubăţ din fire şi văzându-l trebăluind pe la oalele cu lapte prins, mă gândii să mă apropii de el, să mă clătesc şi eu în gură cu câteva linguri de smântână.

— Pleacă, mă, de-aici, că puţi a usturoi! mă respinse prefăcut deranjat de damful rămas de la ospăţul de aseară.

— Ete-te ce simandicos e!... îl privii suspicios. Lasă-te, bre, de şmecherii… întinsei mâna ca să-i iau lingura.

— Nu, nu, o retrase el râzând, ce, tu ai venit în Baltă ca să mănânci sau ca să faci treabă?

– Treaba mea!

– Ei, dacă treaba este a ta, lingura-i a mea.

Nereuşind să ne înţelegem, ca să nu mă mai ploconesc, mă dusei la tava din colibă şi îmi luai şi eu una. Cu pofta stârnită şi mai tare, cum mă întorsei, mă aşezai pe pământ şi trăsei o oală între picioare. ,,Hm, ce bunătate!'' îi apreciai conţinutul după ce îl gustai.

Descoperind sub smântână un lapte închegat de puteai să-l tai felii, continuai apoi adâncind lingura cât să cuprindă amândouă straturile, să fie mai cu spor înfulecatul. Lăcomos ca de obicei, ingurgitam amestecul acrişor ca pe un balsam tămăduitor, tot într-o ungere a uscăciunii gâtului. Şi dă-i cu clefăiala, şi dă-i şi dă-i, până dispăru orice urmă de miros de mujdei, până mă săturai. Odată satisfăcut pârţagul, scosei limba ca să-i fac în ciudă unchiului şi mă ridicai de lângă vas, plecai să mă joc. Timp de vreun ceas îmi consumai energia zbenguindu-mă cu Niţă pe malul apei, adunând cochilii şi aruncând cu ele după păsări. Când soarele era deja deasupra pădurii, bunicul fluieră cu tâlc şi ne aduse pe amândoi trap-săltat la colibă.

– Mă, ia pregătiţi-vă, că mergem la vânătoare, ne înştiinţă el dezlegând câinele.

Bucuroşi că vestea era dintre cele mai incitatoare, ne schimbarăm hainele cu unele din cele care urmau a fi spălate şi îl flancarăm pe Vultur, pornirăm la drum alături de călăuză. Convins că în Baltă vânătoarea era fără puşcă, mergeam printre sălcii cu grijă să nu fac zgomot, atent la tot ce zbura. Ajunşi la capătul perdelei de cătină, moşul o luă la dreapta şi ne scoase într-un luminiş înverzit de izma broaştei şi de pipirig plesnind de sănătate. Nerăbdători să aflăm unde sălăşluia vânatul, traversarăm

locul şi ne oprirăm la marginea unui lan de stuf.

– Păiduşca, ia ascultă… mă îndemnă bunicul să-mi încordez auzul.

– Măcăit de raţe! îi răspunsei luminat la faţă.

– Hai să le prindem.

Instruiţi să ne comportăm ca gonacii, după ce ne îndepărtarăm cam o zvârlitură de băţ unul de altul, intrarăm cu gălăgie în habitatul lor. Susţinuţi şi de lătratul câinelui, înaintam printre trestii făcându-ne loc împingându-le în părţi, izgonind toate păsările cuibărite în cale. Speriate de hărmălaia noastră, raţele sălbatice, care erau în perioada de năpârlire şi nu se puteau înălţa de la pământ, căutau să se păzească bizuindu-se pe fugă, măcăind disperate.

Văzându-le cum alergau tot căzând în guşă, ni se părea că nu aveau cum să scape, că erau o pradă uşoară. Incitaţi şi de mărirea continuă a cârdului, nu pregetarăm şi ne îndârjirăm în bătălia cu stuful, voiam să le prindem. Grăbiţi să le ajungem din urmă, le hăituiam fără să mai ţinem seamă de zgârieturi sau de înţepături, din ce în ce mai agresiv. Era o zbatere aproape sălbatică, o zbatere în care afurisitele găseau tot timpul energia de a o zbughi dintre mâini, de a se salva. Dar nu ne descurajam. Năclăiţi de sudoare şi respirând cu gurile căscate, ne ştergeam frunţile şi mergeam mai departe, nădăjduiam în izbândă. Iar în toiul înverşunării, când desişul începu să se răărească şi orătăniile să zburde fericite înspre apă, nu mai suportai umilinţa şi mă aruncai asupra lor, izbutii să reţin una dedesubt. Supus apoi torturii înghiontelilor în burtă şi măcăielii asurzitoare, ca să o potolesc, o apucai de gât şi mă ridicai în picioare.

– Am prins o raţă!, am prins o raţă!... strigam

fudulindu-mă, târând-o după mine.

Arzând de nerăbdare să i-o arăt bunicului, îmi croiam drum înspre marginea lanului fără să mă mai uit pe unde călcam, trecând târtiţa bietei păsări prin bolovani, prin ţepi, prin tot ce era pe jos. Convins că săvârşisem o mare ispravă, până la ieşirea la liman nu o slăbii deloc din strânsoare, îmi încununai exultarea şi cu sugrumarea. Văzând-o că nu mai mişca şi că rămăsese o nimica toată pe lângă puzderia de surate încurcate în setca întinsă de tata şi de nea Pavel pe mal încă de dimineaţă, o lăsai la bagaje şi alergai să îi ajut, să mă bucur şi eu de recoltă.

Deşi efortul mă cam vlăguise, faptul că le puteam veni de hac mă revigora, îmi dădea putere. Amintindu-le de şicanele pe care mi le făcuseră, le culegeam din plasă fără să le menajez, le aruncam în saci ca pe varză. Tăbărâte de atâţia vânători hrăpăreţi, nu avură timp nici să se dezmeticească, căzură pradă una după alta.

Satisfăcuţi că osteneala ne fusese cu folos, mai zăbovirăm cât să ne tragem sufletul, apoi împărţirăm vânatul şi îl luarăm la spinare, ne întoarserăm la târlă. Aici, înştiinţaţi cu ce urma să ne ocupăm, eu şi cu Niţă ne postarăm lângă saci şi începurăm să scoatem câte o raţă afară. Asumându-şi sarcina cea mai ingrată, foarte expeditiv, bunicul le înşfăca de cap, le întindea gâtul pe un butuc şi raşti! , le pecetluia soarta cu securea. Aflaţi în apropiere, la fel de operativi, după ce păsările îşi dădeau duhul, tata şi cu unchiul Vasile nu îşi mai pierdeau vremea cu jumulitul, ci le crestau pielea cu cuţitul şi le jupuiau de-a dreptul.

Ajunse în mâinile de măcelar iscusit ale lui nea Pavel, ele erau curăţate de măruntaie, despicate în două şi spălate într-un cazan cu apă. Bine organizată, treaba

mergea ca la abator, nici una nu scăpă necăsăpită, toate poposiră în putină, la saramură.

Asiguraţi că o să iasă o pastramă după care să gâlgâie zăibărelul, încheiarăm vânătoarea adunându-ne în jurul unei mese copioase, mâncându-le pomana trecând friptura de pipote şi ficăţei prin mujdei de usturoi, topind-o în gură cu mămăliguţă caldă. Phu, să tot trăieşti, nu alta!

5.

Cu fiecare zi ce trecea, prietenia mea cu Niţă devenea tot mai strânsă. Unde era el, acolo eram şi eu. Năzbâtii făcea el, năzbâtii făceam şi eu. Poveştile cu care bunicul încerca să mă înfricoşeze, să mă determine să nu-l mai urmez, nu mă mai impresionau ca altădată, îmi sunau tot mai vag în urechi. Interesat mai mult de aventurile propuse de amic, ajunsesem de plecam de la târlă chiar şi fără să mai cer voie de la stăpânire, îl însoţeam peste tot.

– Păiduşca, îmi zise Niţă într-o după-amiază, căscând de plictiseală, mergi cu mine la pescuit?

– Merg, îi răspunsei ridicându-mă în picioare.

Deşi mâncam peşte aproape în fiecare zi, de pescuit nu pescuisem niciodată. Mânat de curiozitatea de a mă vedea scoţând crăpuştenii din apă, îl lăsai pe bunic să-şi sforăie siesta sub pologul unde se culcase şi plecai alături de ştrengar pe cărarea ce trecea prin lanul de stuf. După ce o străbăturăm până la balta în care îşi aveau băltăganii întinse setcile şi vintirele, o luarăm la stânga şi ne oprirăm între nişte sălcii, la gura unui canal.

Aici, însărcinat să mă ocup cu căutatul râmelor, mă aşezai unde mi se păru că pământul era mai reavăn şi mă apucai de treabă, începui să scormonesc după ele.

Nu săpai prea mult şi într-o galerie observai cum se agita, cum se străduia să se ascundă prima victimă. Fără să-mi pese de sperietura ei, o înşfăcai de coadă şi o mutai într-o călcătură de cal. La scurt timp după reuşită, venii defilând şi cu a doua râmă. Însă când să o pun în groapă, ia-o pe prima de unde nu-i. ,,Măi să fie!'', rămăsei eu dus pe gânduri. Neînţelegând ce se întâmplase, mă uitai împrejur, frunzării iarba, dar de aflat nu aflai unde dispăruse. Interesat să dezleg misterul, o lăsai şi pe a doua în călcătura de cal şi continuai să scormonesc după altele, urmărind-o ce făcea cu coada ochiului. ,,Aha, care va să zică de astea-mi sunteţi!'', mă dumirii când o văzui intrată aproape jumătate în pământ. Socotind că locaţia aleasă era cam păguboasă, o trăsei afară şi o mutai într-un loc mai sigur, îi schimbai domiciliul în buzunar. Apoi, ca să aibă companie, îi mai adusei o surată. Şi încă una, şi încă una… până isprăvi Niţă cu pregătitul undiţelor.

Mulţumit de câtă recoltă obţinusem, după ce mă învăţă cum să le folosesc ca momeală, coborârăm pe buza malului şi ne aşezarăm pe nişte vreascuri, aruncarăm cârligele în apă. Înarmaţi cu răbdare ca pescarii împătimiţi, stăteam liniştiţi şi urmăream plutele, aşteptam ca peştele să se înşele, să muşte. Şi cum speram ca norocul să nu întârzie, la un moment dat mă pomenii zguduit de o smucitură puternică, o smucitură care îmi rupse pur şi simplu trestia.

– Mamă, ce mare e! exclamă Niţă uimit. Sări că-l prinzi! mă îndemnă aproape inconştient.

Crezând că numai aşa mai puteam salva ceva, îi urmai sfatul fără să mă mai gândesc la consecinţe, mă aruncai în canal ca bolovanul. Şi cum nu ştiam să înot, ca bolovanul mă dusei şi la fund. Îngrijorat că îi luasem

gluma în serios şi că nu mai ieşeam la suprafaţă, Niţă îşi lăsă undiţa de izbelişte şi sări după mine, mă scoase pe uscat gâlgâind de apă.

– Ce-ai făcut, mă? Ai vrut să seci canalul? îl bufni râsul când începui să tuşesc.

– N-ai zis tu să sar… îl învinovăţii smiorcăit.

Amuzat de cât de nătăfleţ fusesem, poznaşul mă mai bătu de câteva ori cu palma peste ceafă ca să mi se normalizeze respiraţia, apoi îmi dădu un şut în turul pantalonilor şi îmi ordonă să mă dezbrac, să întind hainele la soare ca să se usuce. Ştia el că dacă ne întorceam aşa uzi la târlă era considerat vinovat, îl păştea chelfăneala.

Înţeleşi să trecem păţania sub tăcere, după ce aşezarăm îmbrăcămintea pe nişte crengi ca să o zvânte şi vântul, ne retraserăm despuiaţi pe un pat de papură făcut de porcari lângă lanul de stuf. Lungiţi într-o rână cu faţa spre apă, omoram timpul discutând despre păsări, strâmbând din când în când din nas din cauza mirosului răspândit de turmele de porci care se răcoreau tăvălindu-se în noroiul de la marginea bălţii. Tot contemplând peisajul, în calea privirii lui Niţă apăru ceva care îl făcu să tresară, să se ridice în şezut şi să-mi zică:

– Mă, tu vezi ce mişună acolo? îmi arătă întinzând mâna spre malul din dreapta.

– Un câine, îi răspunsei rămânând cu ochii la namila care se apropia de noi.

– Nu e câine, mă, e lup. Lupul, mă! mă avertiză luând-o la sănătoasa, dispărând în stuf.

– Niţă!, Niţă!... strigam ca să mă ia şi pe mine, cuprins de frică.

Dar Niţă nu mai dădu nici un semn, parcă îl înghiţise

pământul. Disperat că rămăsesem singur în faţa primejdiei, nu mai zăbovii ca să-mi iau hainele, căutai cărarea pe care venisem şi p-aci ţi-e drumul. Mulţumit că eram măcar încălţat cu sandalele, alergam prin îngusta deschidere dintre trestii fără să mă mai uit înapoi, cu sufletul la gură. Îndârjit de fiorii zbârliţi pe şira spinării, traversam lanul de stuf ridicându-mă când cădeam, strângând din dinţi când mă zgâriam, cu nădejdea salvării în fiecare pas. Deşi o străbătusem de atâtea ori şi o ştiam scurtă, acum, din cauza poticnelilor şi a năucelii, parcă nu mai ajungeam la capăt, mi se părea nesfârşită. Când, slavă Domnului, izbutii să ies din încorsetarea sufocantă între sălcii, o tăiai înspre colibă strigând cât mă ţinea gura:

– Tată!...bunicule!... săriţi că mă mănâncă lupul!... Aoleu, mă mănâncă lupul!...

Trezit din somn de ţipetele cu care împânzeam pădurea, bunicul aruncă poala pologului deasupra, puse mâna pe toporişcă şi se grăbi să mă întâmpine.

Însă după câţiva paşi îi trecu buimăceala, văzu că nu mă urmărea nimeni şi se opri.

– Ce-i cu tine, mă, în halul ăsta? mă întrebă când mă apropiai de el.

– Lupul…, lupul, era să mă mănânce lupul, îi răspunsei cu respiraţia întretăiată.

– Aşa îţi trebuie dacă umbli cu Niţă, speculă situaţia ca să ne despartă.

– Nu mă mai duc cu el…că a fugit şi m-a lăsat singur.

Tremurând tot de sperietura pe care o trăsesem, ca să nu mă capăt şi cu vreo palmă pentru că plecasem fără să cer voie, îl însoţii supus la cufărul cu haine, îmi acoperii ruşinea cu pantalonii pe care mi-i dădu. Îndemnat apoi ca să iau loc pe un butucel, până seara nu mai

îndrăznii să părăsesc târla, fusei nevoit să îndur hazul tuturor. Sperând că o să-mi regăsesc liniştea când o să mă culc, cum suflă în lampă cucuveaua, mă şi cocoloşii la spatele lui tata. Dar întreaga noapte a fost un calvar. Nici nu mă lua bine somnul şi gata…

– Aoleu, mă mănâncă lupul!... Săriţi că mă mănâncă lupul!... dădeam alarma, mă ridicam să o iau la fugă.

Şi multe nopţi a alergat lupul după mine!

6.

Iată-mă ajuns şi în ultima zi de poveste în Balta Brăilei. Nu prea încântat că venise vremea să mă despart de ţinutul încărcat de mirific, după ce trecui dimineaţa pe la oalele cu smântână, mă aşezai pe un butuc şi încercam să mă împac cu gândul jucându-mă cu câinele, trimiţându-l de colo-colo după căte un dumicat de pâine. Rămas doar cu el prieten de nădejde, îi urmăream giumbuşlucurile cu care se străduia să îmi alunge întristarea şi îl asiguram că n-o să-l uit, că o să-mi fie dor de năzdrăvăniile noastre. Când bunicul mă înştiinţă că isprăvise cu pregătitul bagajelor şi îmi dădu speranţa că o să ne revedem curând, îl îmbrăţişai şi pe tata şi mă îndepărtai încet-încet de colibă, le făcui cu mâna până mă înghiţi pădurea.

Plecaţi pe o cale mai scurtă decât cea pe care veniserăm, de la târla unchiului Ioniţă – la care poposirăm vreun sfert de ceas şi de la care mă căpătai cu câteva acadele – ieşirăm la marginea unei întinderi de plauri şi merserăm pe o cărare croită prin stufăriş până la dig. Apoi, luând-o opintindu-ne paşii pe versantul proaspăt taluzat, traversarăm construcţia de pământ şi intrarăm pe un drum

ce trecea prin grădinile legumicultorilor înspre Dunăre. Aici, unde îmi întorceam privirea, numaidecât mi se făcea poftă ba de sarmale învelite în foi din verzele care se infatuau ca miresele în ziua nunţii, ba de zacuscă preparată din vinetele cu sânii dolofani mângâiaţi de razele blânde ale soarelui, ba de ardei umpluţi din încornoraţii care se îmbăţoşau pe tulpini de parcă voiau să împungă cerul, ba de salată din roşiile şi castraveţii care împovărau aracii de credeam că o să-i doboare, ba de pepene din bostanele care răspândeau în tot locul un parfum de înnebuneau simţurile. Ce mai, când ajunserăm la coliba lui moş Robu deja îmi chiorăiau maţele şi îmi ploua în gură.

– Hai noroc, moşule! mă bucură întâlnirea cu grădinarul.

– Noroc, măi buculică, noroc, râse bătrânul dând mâna cu fiecare.

– Vreau şi eu un pepene, gândii să profit de amiciţia noastră.

– Dacă plăteşti bine…, se ridică el cu pretenţie.

– Ehei, mai vrei şi plată?! nu-i împărtăşii socoteala. Zi mersi că are cine să ţi-i mănânce!

Ştiind că afacerea cu mine era sortită cu pagubă, moşul nu se mai lungi cu vorba, îmi aduse un pepene galben, îl tăie felii pe o muşama şi mă îndemnă să mă înfrupt. Înţeles apoi şi cu bunicul pentru nişte legume pe care să le luăm acasă, cum plecară în grădină ca să le culeagă, mă aşezai lângă semilunele ispititoare şi mă grăbii să mă războiesc cu ele. Stimulat de gustul dulce şi apetisant, înfulecam miezul zemos cu fălcile doldora continuu, cu respiraţia aproape tăiată. Precaut ca nu cumva să apară cineva cu care să împart chilipirul, o ţinui tot într-o sileală până când stomacul începu să o dea pe

râgâială, să dea semne de saţietate. Dar şi de îngrijorare. Că mai rămăseseră câteva felii şi nu mai aveam unde să le pun la adăpost.

Crăpam de ciudă. Tot frământându-mă, tot perpelindu-mă căutând ieşirea din impas, la un moment dat un imbold mă împinse să mă ridic în picioare şi să ţopăi, poate-poate s-o mai îndesa ce mâncasem şi le fac şi lor loc.

Deşi greoi în mişcări, mă străduiam ca ţopăiala să fie cât mai săltăreaţă, să cad cât mai de sus pe pământ. Încurajat că osteneala era cu folos, ţopăiam şi mâncam, ţopăiam şi mâncam, ţopăiam şi deodată, buf!, căzui în genunchi şi mă răsturnai cu burta în sus pe patul de papură pe care era întinsă muşamaua. Stăteam ca răstignit şi se părea că nici o idee nu mă mai putea ajuta ca să le vin de hac şi celor două semilune la care mă uitam cu jind, care îmi rânjeau batjocoritoare.

– Aoleu, Costică, cu ăsta nu mai faci avere! găsi moş Robu de tot hazul isprava mea când reveni la colibă.

– Ce-ai făcut, mă?! Ţi-ai pus mintea cu pepenele?! se amuză şi bunicul.

– Dacă-i bun… îmi justificai supliciul gâfâind, mângâindu-mi buricul.

Obişnuit cu năstruşniciile mele, bunicul mă lăsă ca să-mi tihnească mâncarea şi coborî la Dunăre. Timp de vreo jumătate de ceas se întreţinu la discuţie cu cei doi oameni care se foiau pe lângă bărcile ancorate la mal, sperând ca să apară vreun barcagiu care să ne treacă dincolo. Cum însă barcagiul întârzia şi pe braţul Vâlciu venea la vale o luntre cu băltăgani, aleseră să apeleze la ei, să-i cheme. Dar nici strigătele, nici agitaţia nu aveau deloc ecou, parcă li se adresau unor surzi. Şiret de fel,

ca să le schimbe atitudinea, bunicul veni repede la colibă, ceru grădinarului un sac şi îmi zise :

– Păiduşca, hai, intră aici…

Crezând că voia să ne jucăm, nu mă împotrivii. Ba chiar mă bucură iniţiativa lui. Abia când îmi strânse sacul deasupra capului şi mă lăsă în întuneric începui să-i cer explicaţii, să mă nelinişstesc. Până însă să primesc răspuns, mă pomenii luat pe sus şi dus fuga-fuga la Dunăre.

– Măă, veniţi că avem peşte!... mă folosi el îndată ca momeală.

– Veniţi, mă, că vă dăm peşte! îl susţinură zgâlţâindu-mă şi cei doi oameni.

Cu auzul dres de promisiunea cu miros de saramură, bălţăganii nu rezistară ispitei şi muşcară nada, se abătură din drum. Numai că odată ajunşi la mal, unul din ei pricepu că era vorba de o farsă, sări jos, înşfăcă sacul şi zvâr! , îl aruncă în apă.

– Aoleu! ţipai cuprins de spaimă când mă simţii ud leoarcă.

Împins în ipostaza de a trage eu ponoasele, după ce mă rostogolii de câteva ori cu afundări bolborosite, din ghemuit cum mă aflam, gândurile prăpăstioase mă forţară să mă desfac precum ariciul, să dau din mâini şi din picioare cu disperare. Văzând că nu puteam ieşi singur afară, că zbaterea îmi era cu dificultate, bunicul nu îşi mai îngădui să se amuze şi alergă ca să mă ajute, mă culese din învolburare şi mă scoase pe uscat.

– E… era să mă-nec!… mă plânsei mai mult învinuindu-l, tuşind.

– Lasă, mă, că nu te înecai, interveni hâtru moş Robu; aveai burta plină de pepene şi te ţinea plută!

LA CULES

Sfârşit de septembrie.

Obosit de alergătura de peste zi – că de când se copseseră strugurii, bunica mă lua ca să păzim via de nişte stoluri de grauri afurisiţi –, cum ajunsei seara acasă, lăsai bagajul pe pragul de la bucătărie şi mă urcai ca să-mi odihnesc picioarele pe butoiaşul de sub zarzărul din bătătură. Cu gândul la vestea că venise vremea culesului, că scăpasem de calvar, urmăream pregătirile care se făceau şi abia aşteptam să văd mustul curgând, să beau până o să mă satur.

– Ia spune, mă, e bună via, umplem butoaiele? mă întrebă bunicul, care bătea cercurile unui hârdău.

– Le umplem, le umplem, îl asigurai eu.

– Şi acolo cum ajungem, că eu am cam uitat drumul? mă puse el la încercare.

– O luăm aşa, o luăm aşa, o luăm aşa… şi drept la vie la noi ajungem! îi explicai arătându-i traseul cu mâna.

Convins că nu avea cum să se rătăcească, toată noaptea dormii neîntors. Iar când veni cu caii ca să-i înhame, mă găsi în căruţă. Şi nu singur, ci împreună cu frate-meu Băluţă, cu văru-meu Sterea şi cu vară-mea Geta, toţi căutând să ne cuibărim prin câte un locşor rămas liber.

Amuzat de ciorovăiala noastră, dar şi preocupat ca

nu cumva să păţim vreun accident, ca să nu ne mai poarte de grijă, moşul se scărpină puţintel sub pălărie, apoi ne luă pe fiecare în braţe şi ne băgă în cele două putini. Gest care ne revoltă pur şi simplu.

Neîmpăcându-ne cu constrângerea la care eram supuşi, ne manifestam nemulţumirea strigând, bătând cu pumnii în doage, făcând scandal. Însă cu toată zbaterea noastră, nu izbutirăm să-i schimbăm hotărârea. Ba, ca să ne tempereze, când încercam să ne urcăm unul pe altul, să ieşim afară din hardughii, ne mai şi plesnea cu şfichiul biciului peste scăfârlie. Ce mai, tot drumul ni-l petrecurăm cu ochii doar la albastru cerului, ca popândăii în găuri.

Revenit la sentimente mai bune abia după ce opri caii la capul locului, cum ne văzurăm coborâţi din căruţă, nici nu-l mai băgarăm în seamă, ne risipirăm cu toţii pe la butucii de razachie. Trecându-ne bosumflarea destul de repede, stăteam ghemuiţi printre corzile încovoiate de greutatea ciorchinilor şi serveam micul dejun ciugulind boabele aromate, umezite de rouă.

– Ce-i cu voi acolo, mă?! ne întrebă mătuşa Leana, mirată de ce gust pretenţios aveam.

– Mâncăm struguri din ăştia care îndulcesc sufletul! îi răspunsei eu fudul, ca unul obişnuit cu meniul.

Lămurită că eram băieţi de viţă aleasă, mătuşa nu mai continuă deranjul, ci ne scuipă ca să nu ni se deoache isteţimea şi plecă zâmbind pe răzor.

Aplecaţi din nou asupra ciorchinilor aprinşi de scânteile răsăritului de soare, o ţinurăm cu înfruptarea pe măsura apetitului, până ne burduşirăm burţile. Stare care nu ne mai îndemnă la muncă. Lăsând culesul în sarcina celor cărora le plăcea să petreacă iarna pe vatră, cu tochitură de porc sfinţită cu vin rubiniu, ne ridicarăm

copăcel-copăcel şi ieşirăm la drum. Aici, împreună cu copiii de pe alte plantaţii, ne sfătuirăm, analizarăm şi hotărârăm să ne jucăm de-a v-aţi ascunselea. Iar ca loc de ascunzişuri aleserăm ce ne era mai la îndemână, adică viile.

Răspândiţi cu zvăpăiala pe unde trebuia să dăm o mână de ajutor, încă de la început stârnirăm pe toată lumea împotriva noastră. Fără să ne pese de deranjul şi de stricăciunile pe care le făceam, alergam de colo-colo cu atenţia distribuită când la pândarul preocupat să ne dibuie, când la culegătorii care ne ameninţau cu chelfăneala.

Aflat continuu în căutare de locaţii cât mai sigure, pe la amiază, în toiul jocului, de teama unor femei pornite ca să mă urechească, o tulii printre stâlpii unui cerdac şi mă pitii lângă nişte coşuri de nuiele, la rădăcina unui butuc de zaibăr. Agasat de gălăgia cu care mă ţineau cu fiori pe şira spinării, stăteam ghemuit şi mă străduiam să îndepărtez primejdia abţinându-mă de la orice provocare, tăcând mâlc. Şi tot încordându-mi auzul ca să iau pulsul mesajelor, şi tot lungindu-mi gâtul ca să le urmăresc agitaţia, hodoronc-tronc, mă pomenii cu ceafa imobilizată de o palmă aspră, de ţăran zdravăn.

— Auu! scâncii fără putinţa de a întoarce capul.

— Aha, te-am prins! recunoscui îndată bucuria în vocea lui moş Bajgarilă.

— Dă-mi drumul, măi moşule! mă smucii ca să scap.

— De ce, mă, nu te astâmperi? mă strânse el şi mai tare.

— Auu! Dă-mi, măi moşule, drumul, n-auzi! continuai să mă zbat.

— Ce cauţi, mă, în via mea?

— Mamă!... strigai după ajutor.

– De ce, mă, îmi faci stricăciuni?

– Bunicule!...

– Eu ce mai beau, mă, la iarnă dacă tu îmi scuturi strugurii?

– Ajutor!, ajutor!,…

– Ceri ajutor?!... Mama ta de hoinar… Stai că te cuminţesc eu acum…

Şi afurisitul de moş, profitând de faptul că nimeni nu dădea vreun semn că voia să mă salveze, mă trase până la marginea răzorului, rupse un mănunchi de urzici din cele răutăcioase şi mi le băgă şomoiog în turul chiloţilor. Apoi mi le blagoslovi cu o palmă şi mă lăsă slobod.

– Aleleei! făcui ochii ca brotacul când le simţii arsura.

Plecat de lângă el de parcă îmi luaseră fesele foc, mă îndreptai spre plantaţia noastră croindu-mi cărare printre butucii cu crengile arţăgoase, ţipând cât mă ţinea gura. Disperat că alergătura stimula agresivitatea buruienii, pe la jumătatea drumului nu mai suportai tortura şi mă oprii, încercai să o scot afară, să scap de ea. Însă în loc să mă dreg, o păţii şi mai rău, mă urzicai şi la mâini! Pornit din nou valvârtej cu pagubă şi prin viile altora, când ajunsei la mama plângeam de mi se înnodau lacrimile în barbă, de abia mai puteam vorbi.

– Ce-i cu tine, mă? Cine te-a bătut? catadicsi ea să se îngrijoreze când mă văzu răvăşit şi zgâriat din cap până-n picioare.

– Moş… moş Bajgarilă…, îngăimai eu printre sughiţuri.

– Te-a bătut moş Bajgarilă?

– Nu… Mi-a… mi-a băgat în chiloţi…, mă străduiam să-i explic unde aveam necazul.

Înţelegând că era vorba de o şotie, mama nu se hazardă să-i ceară moşului socoteală, să-l pedepsească aşa cum

mă aşteptam, ci căută să-mi domolească văicăreala dezbrăcându-mă, îndepărtând cu grijă urzicile.

– Aşa îţi trebuie dacă eşti neastâmpărat!... o amuză pe mătuşa Stanca ce mi se întâmplase.

– Ha, ha, ha, bravo lui, parcă l-am învăţat eu! nu se putu abţine nici bunicul să nu râdă .

Ajuns de hazul tuturor, ca să îmi aline măcar mama suferinţa, coborâi plânsetul la înălţimea smiorcăielii şi mă lăsai luat de mână, condus la salcâmii de la capătul locului. Aici, ascultător şi supus ca niciodată, mă lungii cu faţa în jos pe nişte saci întinşi pe iarbă şi primii oblojirea băşicilor înflorite pe pielea posteriorului ca pe o binecuvântare. Răcorit de un prosop udat cu apă de la fântână, stăteam sprijinit pe coate la umbră şi nu puteam să mă împac cu gândul că ghiujul izbutise să mă înhaţe, să-mi vină de hac. Ba, băgaţi în sperieţi, nici amicilor de zbenguială nu le mai dădea curajul ghes să continue.

Temători să nu o păţească la fel, cu mic, cu mare, ferindu-se şi de alţi culegători cu intenţii asemănătoare, ieşeau de pe unde erau ascunşi şi părăseau viile, veneau ca să-mi fie aproape. Adunaţi cu toţii în jurul meu ca la sfatul bătrânilor, după ce se scuturară de fiorii provocaţi de starea în care mă aflam, se uitară câteva clipe tăcuţi unii la alţii, apoi se îndemnară să-şi manifeste solidaritatea făcând cu rândul la schimbatul compreselor, îngrijindu-mă. Sârguincioşi şi încrezători că mă vor înzdrăveni, fiecare se străduia să participe la terapie pe măsura priceperii, cu seriozitate. Seriozitate care mă ispiti şi de care socotii să profit şi după trecerea usturimii, chiar până la sfârşitul zilei de lucru. Nu de alta, dar tratarea era aşa de plăcută… că nici dacă i-aş fi plătit nu aş fi avut poponeţul atât de răsfăţat!

SOCOTELI

Când soarele mai avea vreo două ceasuri până să se rostogolească dincolo de linia orizontului, la masa de sub zarzărul din bătătură stăteau la umbră şi puneau ţara la cale bunicul şi cu unchiul Gheorghe. Aşezaţi amândoi gospodăreşte lângă o stacană cu vin, turnau zaibărul în pahare şi încercau să desluşească ce şi cum mai mergea treaba prin politică. Şi cine ştie ce chestiuni arzătoare ar fi lămurit dacă în timpul frământărilor nu apăream eu de pe uliţă abia respirând din cauza zvăpăielii, transpirat şi plin de praf din cap până-n picioare.

– Ce-i cu tine în halul ăsta, mă?! mă dojeni bunicul când mă văzu mai de aproape.

– M-am jucat! îi răspunsei cu seninătate, întinzând mâna ca să-i iau paharul .

– Ne, ne, ne, mă împinse el înapoi, asta nu-i pentru copii.

– Dar mi-e sete!

– Du-te şi bea apă.

– Eee, nu mă încântă ideea ; măcar o gură! insistai.

– Deloc. Ce, vrei să mă bată bunică-ta!?

– Dă-o-ncolo de babă, că nu ne vede!

– Aoleu, dacă te-ar auzi ce-ai zis… bufni în râs unchiul Gheorghe.

– Unchiule, dă-mi matale! încercai să speculez

intervenţia.

– Nu pot, mă, ce, vrei s-o păţesc eu?!... Dar hai, aşa, pentru că îmi eşti neam, te las ca să pui degetul.

– Uuf, ce neam zgârcit! îi refuzai mărinimia, sperând totuşi să-l înduplec pe bunic :

– Hai, bre, dă-mi matale…

– Nu ţi-am zis, mă, că asta nu-i pentru copii… Băutura e pentru bărbaţi.

– Dar eu nu sunt bărbat?! îmi înălţai statutul.

– Tu bărbat?!... mă privi el lung. Du-te, mă, de-aici ; tu nu eşti în stare nici măcar să numeri până la zece!

– Ba sunt! îi replicai prompt. Dacă număr, îmi dai?

– Dacă numeri…, poate, aşa, o gură mai mică.

– Gata, s-a făcut!

Nerăbdător să-l conving că meritam să fiu tratat cu mai multă consideraţie, îmi răsfirai repede degetele de la mâna stângă aşa cum mă învăţase mama şi începui să număr îndoindu-le unul câte unul ca să nu greşesc, cu glas tare :

– Unu, doi, trei, patru, cinci… cinci… cinci… repetam îngrijorându-mă, uitând să trec cu număratul la mâna dreaptă.

– Ei poftim, vezi că nu ştii?! se grăbi moşul ca să-şi dea dreptate.

– Ba ştiu, dar m-am încurcat! căutai să mă justific, reluând numaidecât operaţiunea de la capăt : unu, doi, trei, patru, cinci… cinci … cinci… mă poticnii din nou.

– Pfuu, m-ai făcut de râs! Ieşi!, ieşi!... se prefăcu el supărat.

– Ba ştiu, bre, dar nu-mi amintesc cum să continui! mă apărai cu ciudă. Ş-apoi socoteala asta e grea! Una mai uşoară nu ai?

– Una mai uşoară … se scărpină sub pălărie a semn de indulgenţă.

– Ia zi, mă, câte ţâţe are capra? încercă să mă ajute unchiul Gheorghe.

– Capra?... Două! răspunsei cu siguranţă.

– Ne, ne, ne, nu acceptă bunicul, răspunsul ăsta îl ştie şi pisica!

– Uf, şi ce nu-ţi convine, bre?! mă revoltai pur şi simplu.

– Nu-mi convine că vrei să bei pe degeaba, îmi dădu de înţeles că urmărea să mă sâcâie cu învăţăturile.

– Atunci, dă-mi alta! mă ambiţionai şi mai tare.

– Alta?!… nu-i veni lui să creadă că nu renunţam. Dacă îmi spui câte ţâţe are vaca, facem târgul.

– Câte ţâţe are vaca?!... rămăsei cu gura căscată, forţând imaginaţia ca să mă dumiresc.

,,Măi să fie!'', nu izbuteam să le clarific numărul. Ca nu cumva să greşesc, mă sucii pe călcâi spre stânga şi mă dusei fuga-fuga în ogradă, mă oprii tocmai sub şopronul unde era adăpostită Lunica. Însă aici, ghinion, leneşa nu mânca la iesle aşa cum mă aşteptam, ci rumega stând ca toanta culcată pe uger!

,,Phiii!'', începui să mă agit pe lângă ea, să-mi frământ mintea cum să o ridic în picioare. Să o scol trăgând-o de coadă nu îndrăzneam, că odată mă plesnea peste faţă, şi senzaţia usturimii mă reţinea. Să-i dau ghes lovind-o cu băţul iar nu mă încumetam, că puteam să o supăr şi să mă ia în coarne. Cum să mă descurc?...

– Hăis, puturoaso! o îndemnai să se urnească.

Degeaba, namila parcă era surdă, nici măcar nu se sinchisea să mă privească.

Dar nici eu nu aveam de gând să mă dau bătut.

Amintindu-mi de trucul cu care bunicul o înşela când

voia să o mulgă, o lăsai să-şi clefăiască impertinenţa şi alergai la sacii cu furaje. Hotărât să mă impun, umplui repede un făraş cu tărâţe şi mă întorsei ca să-i înfrâng îndărătnicia.

– Fetiţa, fetiţa… mă apropiai cu limbaj prietenos, plimbându-i mâncarea pe la bot ca să-i stârnesc pofta, lăsându-i-o apoi jos la distanţă de vreun metru, aşteptând efectul.

Şi efectul nu întârzie să apară.

Adulmecând cu nările lărgite mirosul de delicatesă, Lunica nu rezistă ispitei, înghiţi buruiana pe care o avea în gură şi catadicsi să se deranjeze, să vină ca să se înfrupte. Prilej pentru mine de a înflori de bucurie, de a mă grăbi cu număratul ţâţelor. Atent să nu omit vreuna, mai întâi le numărai pe cele de pe partea dreaptă, înregistrându-le alăturând două degete, aşa, ca să nu uit. Apoi, la fel de vigilent, mă dădui pe partea cealaltă a ugerului, unde mai numărai două, înregistrându-le alăturând alte două degete. Convins că problema era rezolvată, scosei limba ca să-i fac vacii în ciudă şi revenii în trap-săltat la masa de sub zarzărul din bătătură.

– Gata, ştiu răspunsul!... mă prezentai la examinare.

– Zău?! Şi care este? mă tratã bunicul cam cu neîncredere.

– Două pe o parte şi două pe o parte! îi zisei dintr-o răsuflare.

– Două pe o parte şi două pe o parte?… îl repetă el analizându-l. Nu se poate! îşi găsi să mă contrazică.

– Ba se poate! reacţionai eu ca ars.

– Nu se poate, mă. Că azi-dimineaţă când am muls-o avea două ţâţe în faţă şi două în spate.

– Ba nu! Două pe o parte şi două pe o parte. Uite-aşa!

căutai să-l conving demonstrându-i cu perechile de degete.

– Nu, nu, două în faţă şi două în spate, continuă să nu-mi dea dreptate.

– Cum, măi moşule, mă prosteşti în faţă?! mă cuprinse furia. Le-am văzut cu ochii mei!

– N-ai văzut bine, o ţinu ghiujul pe-a lui.

– Ba am văzut foarte bine. Dacă nu mă crezi, hai cu mine şi ţi le arăt, insistai trăgându-l de mânecă.

– Nu, nu, acum nu se poate, se eschivă el. E seară şi trebuie să dea cloşca ţâţă la pui, o deranjăm.

– ,,Să dea cloşca ţâţă la pui…''? repetai îngăimat, surprins. Dar ce…, cloşca are ţâţe?!

– Bineînţeles că are. Altfel cum i-ar creşte?! îl susţinu unchiul Gheorghe.

– Şi unde le ţine? mă zgândări curiozitatea.

– Sub aripi, unde să le ţină?! Dar cum tu umbli cu capul în nori…, cum să le vezi?! îmi reproşă bunicul.

Măi, măi, să fiu eu aşa de pămpălău?!, rămăsei pe gânduri. Nu de alta, dar trecusem de atâtea ori pe lângă orătanie şi nu observasem nimic! Mânat de orgoliu, amânai pretenţia cu băutura şi mă dusei iar în ogradă. Şi spre norocul meu, găsii cloşca taman înfoindu-se în faţa coteţului, străduindu-se să cuprindă cât mai mulţi pui sub aripi. Grăbit să mă lămuresc, cum ajunsei în apropierea ei, îngenuncheai, pusei o falcă la pământ şi întinsei mâna ca să-i ridic penele, să pot urmări ce se petrecea dedesubt. Dar nu apucai nici măcar să o ating şi mă şi pomenii ciupit dureros de degete, răsturnat pe spate printr-un asalt violent cu ghearele.

– Aoleu, bunicule, sări că mă mănâncă cloşca! strigai speriat după ajutor, protejându-mi capul cu palmele,

rostogolindu-mă prin găinaţul de pe jos ca să mă îndepărtez de ea.

Alarmată de ţipetele mele şi de gălăgia găinii, bunica lăsă mâncarea pe foc şi ieşi într-un suflet din bucătărie.

– Voi nu auziţi, mă, ce se întâmplă cu băiatul?! o cuprinse indignarea când constată că bunicul şi cu unchiul Gheorghe îşi vedeau nepăsători de băutură.

– Dă-l în moaş'sa pe gheaţă… Aşa-i trebuie dacă e nătărău, îi răspunse moşul turnând vin în pahare, zâmbind.

Convinsă că nădejdea era numai la ea, bunica nu se mai lungi la vorbă, îi ocărî pe amândoi printr-un gest de lehamite şi alergă să mă salveze.

– Huşti!, huşti!... alungă orătania lovind-o cu mătura, scoţându-mă din încurcătură. Vezi ce păţeşti dacă nu eşti cuminte? mă certă înşfăcându-mă de braţ, aducându-mă valvârtej în bătătură.

– Bunico, moşii ăştia sunt nişte mincinoşi, cloşca nu are ţâţe! ţinui să afle din cauza cui intrasem în bucluc.

Şi ca răsplată pentru elucidare, în loc să mă capăt cu o gură de băutură, bunica mă dezbrăcă de hainele murdare şi mă băgă bâldâbâc în cazanul cu apă!

DRUMUL ŞCOLII

Bine a zis cine a zis că cine trăieşte creşte. Numai că atunci când a spus-o nu s-a gândit că această creştere trece şi prin şcoală! Eu auzisem că într-o bună zi o să merg ca să învăţ carte, dar credeam că ziua o să fie cândva, târziu, după ce o să mă satur de joacă.

– Hei, leneşule, trezeşte-te, că de azi trebuie să mergi la şcoală, mă înştiinţă mama într-o dimineaţă de septembrie, zgâlţâindu-mă, trăgând pătura de pe mine.

– Nu merg la nici o şcoală… îi întorsei eu spatele, încercând să mă învelesc la loc.

– Hai, hai, gata, s-a terminat cu leneveala, nu îngădui ea să mai zăbovesc, dezvelindu-mă din nou.

Aoleu, mare cazană se abătea asupra mea. Vrând-nevrând, coborâi din pat şi ieşii afară. Somnoros cum eram, ca să-mi mai treacă buimăceala, să mă mai dezmeticesc, mă aşezai pe pragul de la tindă. Aici, până îmi îndepărtai urdorile de la ochi, până mi se mai limpezii privirea, colac peste pupăză, mă răzbi şi foamea! Îmbiat de parfumul ciorchinilor de tămâioasă de la bolta de viţă de vie din faţa casei, nu mai aşteptai să mi se prepare micul dejun, ci mă urcai pe un taburet şi începui să culeg din boabele umezite de rouă, să-mi îndulcesc îmbufnarea înfruptându-mă până mi se potoli chiorăiala maţelor.

Cu burta sătulă şi pregătit apoi ca un şcolar cu toate

cele de trebuinţă, mă luă mama de mână şi mă scoase ca să mă alătur liotei de copii gălăgioşi de pe uliţă.

– Gata, Păiduşca, o iei de coadă? se bucura amicul Oae, care fusese şi el boboc cu un an în urmă.

– Mă, să ai grijă să nu-ţi fure câinii mămăliga din geantă! îşi găsi să facă haz de ghiozdanul meu de carton Fane Şoricelu, care era mai mare şi mergea la şcoală cu o traistă cu porumb copt în ea.

– Şi să nu murdăreşti cărţile cu untură de la jumări că ţi le mănâncă şoarecii! continuă cu băşcălia Ionel Chiriţă, colegul lui.

– Fir-aţi voi să fiţi de vlăjgani… nu întârzie mama să intervină, să mă apere.

Fără sorţi de izbândă însă. Obişnuiţi cu oţăreala, în loc să-i pună pe fugă, mă văzui nevoit să tac chitic şi să le îndur şi alte tachinări.

Intrat în rândul lor încurajat de către tovarăşii mei de joacă, după ce mă acomodai puţintel cu noul mod de comportare, când ajunserăm în dreptul casei vecinului Cornel – care era de-o seamă cu mine şi nici măcar prin bătătură nu îşi făcea simţită prezenţa -, teama că se fofila, că voia să scape de şcoală îmi urcă vigilenţa în gât, prinsei grai :

– Cornelee! strigai cât mă ţinu gura.

Cu alarma înfiptă în auz, ca la comandă, copiii nu-i mai îngăduiră răgaz pentru răspuns, ci traversarăm podeţul de peste şanţ şi-i năvălirăm în curte. Iar aici, ia-l pe năzdrăvan de unde nu-i! Căutat de mamă-sa, căutat de fraţi, căutat şi de noi…, zadarnic, parcă îl înghiţise pământul. ,,Unde s-o fi ascuns?!...'', mă trecură fiori la gândul că fusese mai isteţ decât mine, că n-o să ne însoţească.

Nădăjduind totuşi că o să-l dibui, că o să-mi fie coleg, mai cercetai o dată locul cu privirea şi îi observai căţeii jucându-se de mama focului lângă şură. ,,Aha!...'', mă convinsei eu că era aproape. Şi un imbold lăuntric mă mână într-acolo, alergai ca să dezleg misterul veseliei.

– Mă, e aici! îl deconspirai râzând de înverşunarea cu care mogâldeţele îl trăgeau de şireturile tenişilor.

– Nu merg la nici o şcoală! răbufni amicul aruncând paiele sub care se afla, încercând să fugă.

Dar cum întreaga liotă înconjurase deja locul, cum se repezi să spargă încercuiala, cum se pomeni înhăţat de către frate-său Nicu.

– Dă-mi, mă, drumul! ţipă smucindu-se ca să se slobozească.

– La şcoală, la şcoală, sălbăticiune, la şcoală, fu el condus la mamă-sa, care îl scutură de pleavă, îi puse ghiozdanul în spate şi îl înregimentă în gaşca noastră.

– Cornele, tu premiant ai să fii! nu se putu abţine Costel Basta să nu râdă.

– Numai din cauza pârâciosului ăsta! mă acuză aruncându-mi o căutătură întunecată.

– Da' ce voiai, mă, eu să-mi bat capul cu cărţile şi tu să te joci?! mi se păru nedrept.

– Gură mare ce eşti! continuă să mă învinuiască.

– Ho, ho, mă, ho, nu vă mai certaţi… interveni Oae. Mai bine aveţi grijă cum vă purtaţi în clasă, că dacă nu sunteţi cuminţi, vă ia învăţătoarea de urechi!

– Ne bate? făcui eu ochii mari.

– Câteodată şi cu băţul!

– Phă, păi dacă mă bate, eu fug acasă!

– Ei fugi! Mai bine stai acolo. Că eu am fugit o dată, şi când am ajuns acasă, m-a bătut şi mama!

Căzută ca o ghilotină peste limbă, avertizarea ne opri numaidecât gâlceava, ne reduse pe amândoi la tăcere. Ştiindu-ne îndărătnici când venea vorba de învăţătură şi neîntrecuţi în năzbâtii când încingeam jocul, perspectiva deja mirosea a militărie coborâtă din pod, ni se arăta sumbră. Cuprinşi vrând-nevrând de grija confruntării cu urecheala sau cu băţul, mergeam pe drum frământându-ne mintea sperând să ne încolţească vreo idee care să ne scoată din încurcătură, să ne păzească de bucluc.

– Auzi, Oae,… şi noi trebuie să stăm toată ziua în clasă? îl întrebai interesat să aflu cam cât urma să îndurăm constrângerea.

– Mă…, în clasă staţi până sună clopoţelul.

– Şi clopoţelul când sună?

– Păi… se scărpină el sub şapcă pentru a găsi o explicaţie mai pe-nţeles, clopoţelul sună şi la intrarea în clasă, şi la ieşirea în pauză ; apoi iar la intrarea în clasă, iar la ieşirea în pauză; şi uite-aşa sună şi la intrare, şi la ieşire… până când vă răzbeşte foamea şi vă dă învăţătoarea drumul acasă!

Înţelegând din răspuns că măcar ni se dădea drumul acasă ca să mâncăm, după ce trecurăm de cârciuma lui Roadevin, ieşirăm în răscrucea de la Trişcă şi ne apropiarăm cu inima strânsă, cu paşi timizi de şcoală. Aici, încurajaţi de primirea prietenoasă a învăţătoarei şi de faptul că mai erau şi alţii ca noi, aşteptarăm atenţi la zarva ciorilor dintr-un salcâm până îşi ţinu directorul discursul de început de an şcolar, apoi, încolonaţi câte doi, ne lăsarăm conduşi în clasă, ne aşezarăm în băncile acoperite de cărţi cu coperţile viu colorate. Îmblânziţi de constatarea că nu era chiar aşa de rău cum ne închipuiserăm, deschisei Abecedarul şi încercai să fac

pace, să mă împac cu Cornel arătându-i poze. Şi în timp ce răsfoiam cartea curioşi şi amuzaţi de ce vedeam, o afurisită de durere de burtă mă deranjă, mă făcu să mă ridic brusc în picioare şi…

— Tovarăşe învăţătoare…, îmi vine să mă piş! o înştiinţai cu glas gâtuit, speriat.

— Aoleu!... Du-te, du-te repede afară! mă îndemnă ea, însoţindu-mă până la uşă.

Grăbit de teama de a nu mă face de ruşine, alergai pe coridor până la scară, coborâi la parter şi ieşii valvârtej în curte. Iar în curte…, mă uitai în stânga, mă uitai în dreapta, mă uitai peste tot… şi intrai în panică, nu observam nici un closet. Şi nici nu apărea cineva pe care să întreb. ,,Aoleu, fac pe mine!'', simţeam că nu puteam să mă mai abţin. Tăiat de toate apele şi îngrijorat că o să mă scap în pantaloni, că o să ajung de râsul colegilor, de poveste în sat, nu mai pierdui vremea şi alesei calea de rezolvare cea mai la îndemână, mă dădui lângă zidul clădirii şi lăsai semn pentru posteritate, mă uşurai udând şcoala la temelie!

ŞEZĂTOAREA

Fetele, of, fetele! Auzisem şi eu că au buzele dulci şi mă împinse păcatul să le dau târcoale, să pun ochii pe o vecină zvăpăiată, bălaie, frumuşică. Şi azi jucându-mă cu ea, mâine jucându-mă cu ea, prinsei curaj şi încercai să o sărut. Gest care o sperie şi la care reacţionă ca o pisică, mă zgârie pe faţă şi alergă şi la mamă-sa ţipând cât o ţinea gura. Iar mamă-sa, indignată de parcă îi dezonorasem fata, ieşi din curte şi merse pas întins cu pârâciunea la mama, reclamaţie în urma căreia încasai o chelfăneală de nu mă mai atinsei de smiorcăita ei niciodată.

Însă de lecuit tot nu mă lecuii. Cum îmi trecură vânătăile, gata şi eu pe la uşa caselor unde se organizau şezătorile; că îmi venise ideea să văd mai întâi ce şi cum la codane şi flăcăi, să fiu ştiutor, să nu mai nimeresc iar sub coada măturii. Socoteală bună, numai că şi aici, de câte ori voiam să intru, de fiecare dată mă pomeneam luat de guler şi alungat cu câte un şut în turul pantalonilor. Pfu, crăpam de ciudă! Şi ca un făcut, nu găseam pe nimeni care să mă protejeze, care să mă ajute. Singurul în care îmi puneam nădejdea era vărul Lică, dar şi acesta, de când plecase ca să înveţe carte, să se deştepte la oraş, venea cam rar pe acasă. Izbutii să mă întâlnesc cu el abia după ce sună clopoţelul de intrare în vacanţa de

iarnă.

– Păiduşca… îmi zise în timp ce se ferchezuia în oglindă, ia dă o fugă până la Maria şi spune-i că o aştept diseară la şezătoare.

– Da' mă iei şi pe mine? speculai îndată momentul.

– Ce să cauţi tu acolo?

– Să văd şi eu cum e.

– Nu se poate, eşti prea mic.

– Ei, dacă sunt prea mic, nu mă duc.

Surprins de atitudinea mea, liceanul mă privi câteva clipe lung, apoi continuă zâmbind, amuzat:

– Bravo, tichie… Nici nu ai lăsat bine ţâţa din gură şi îţi miroase a fustă!

– Mă, mă iei sau nu mă iei? îl întrebai tranşant.

– Îţi spun când te întorci, încercă să mă înşele.

– Ne, ne, ne, îl refuzai categoric, mie îmi spui acum!

– Măi, măi, măi, clătină el din cap, ce şmecher te-ai făcut!... Hai, du-te, că te iau!

Bucuros că îi smulsesem răspunsul pe care îl aşteptam, dar şi temându-mă ca nu cumva să se răzgândească, pentru a-l constrânge să-şi respecte promisiunea mă grăbii să-i creez obligaţia, alergai într-un suflet şi îi dusei mesajul Mariei. Apoi nu mă mai despărţii de el; ştiindu-l cam coţcar, musai trebuia să fiu prevăzător, să-l supraveghez tot timpul.

Odată cu aprinderea stelelor pe cer, iată-ne ieşind în uliţă şi îndreptându-ne spre locaţia unde urma să învăţ cum să cuceresc fetele. Mergeam zgribuliţi, Lică înainte, eu străduindu-mă să ţin pasul în spatele lui. Deşi ne puteam încălzi participând la hărmălaia copiilor care încă se războiau cu bulgări de zăpadă, ispita amorului se dovedi mai puternică decât cea a jocului, până la

destinaţie nu ne abăturăm din drum.

– Hai, măi liceu, că tocmai veneam după tine, îl întâmpină pe văru-meu un amic, luându-l pe după umeri, conducându-l înăuntru, trântindu-mi poarta în nas.

– Licăă, m-ai uitat afară! strigai zdrăngănind clanţa, bătând cu pumnii în scânduri.

Dar cioflingarul de văru-meu, în loc să-mi deschidă, îşi găsi să facă haz, se prefăcu a nu mă cunoaşte. Phu, ce trădare, ce trădare! Aşa ceva era de nesuportat. Înfuriat de atitudinea lui, mă urcai pe canapeaua de lângă gard şi sării în curte, mă repezii să-i cer socoteală.

– De ce, mă, nu mă recunoşti? ridicai mâna să-l lovesc.

– Ho, ho, că te recunosc, ho, că te recunosc! se feri el râzând, îndesându-mi apoi căciula pe ochi, trecându-mă în sfârşit pragul încăperii unde tânjeam să ajung.

Pătruns cu emoţie în atmosfera de bezele a tinerilor, ca să nu incomodez prea tare cu prezenţa, nu mă aventurai în forfota lor, ci mă aşezai pe un scăunel mai lângă uşă, să pot avea sub control întreaga desfăşurare a petrecerii, dar să şi-mi pot lua repede tălpăşiţa în caz de primejdie.

Sperând totuşi că nu o voi mai păţi ca în alte dăţi, stăteam liniştit cu coatele sprijinite pe genunchi şi îl urmăream pe văru-meu cum se îmbrăţişa cu prietenii, cum reuşea să impresioneze fetele cu sărutatul mâinilor.

– Vedeţi, mă, ce înseamnă să te şcoleşti la oraş?... se grăbi guraliva de Maria să-l laude, aducând afront celorlalţi flăcăi.

– Fă Marie, ţinu Nicu să-i dea replica, eu la pupatul mâinilor nu prea mă pricep, dar dacă te-oi pupa o dată pe gură…, o să mă lauzi la tot satul!

– Da, da, coada furcii o să te laude la tot satul! îl preveni

ea în caz de îndrăzneală.

– la lasă fata în pace, măi belea, interveni Lică protector.

– Păi se putea să nu te amesteci tu! Că de când ai venit, tot cu ochii la tine şade.

– Ce-ţi trece prin minte, smintitule?! se aprinse fata la faţă.

– Lasă, lasă, că ştiu eu…

– Ei, parcă ai fi babă codoaşă, le vezi şi le ştii pe toate! se înfumură liceanul.

– Ce vede şi ce ştie, mă?! nu-i îngădui Maria insinuarea.

– Oho, oho, nu te zbârli aşa la mine că mă sperii şi-mi sare inima! căută el să-i domolească pornirea.

– Şi-şi revine numai dacă-l săruţi, continuă Nicu să o aţâţe.

– Fir-aţi voi să fiţi de neruşinaţi…, nu le mai suportă ea jocul , staţi, staţi că vă astâmpăr eu acum... şi se abătu cu furca asupra lor.

La orice mă aşteptam, numai la aşa ceva nu. Asistam la încăierare şi nu-mi venea să cred ce se întâmpla. Ce mai, eram total dezamăgit. Venisem cu speranţa că voi învăţa câte ceva de la cei mari şi când colo ce vedeam?! Nişte nătărăi pe care îi ciomăgeau fetele!

- Nicule, las-o în seama mea!... îi zise văru-meu când izbuti să-i smulgă afurisitei băţul din mână.

– Cere-i să plătească! strigă un flăcău.

– Da, da, să te sărute! stabili altul preţul agresiunii.

– Ai auzit?… o lămuri Lică lingându-şi buzele, apropiindu-se rânjind.

– Nici să nu te gândeşti… îl refuză fata, retrăgându-se încet-încet înspre perete.

Conştient că nu va obţine sărutul de bunăvoie,

şmecherul o urmă jucăuş până o duse în colţul încăperii, apoi scoase din buzunar o cutiuţă, o deschise puţintel şi trase de ceafă afară un şoricel.

– Ei, mă săruţi sau ţi-l bag în sân? insistă, ridicându-i-l în sus ca să-l vadă mai bine cum îşi agita picioruşele.

– Eşti nebun?! îngălbeni Maria de frică, acoperindu-şi decolteul cu palmele.

– Mă săruţi sau…? îi repetă, atingându-i degetele cu blana lui.

– Au! ţipă fata îngrozită; te sărut, te sărut! cedă tremurând.

– Ha, ha, ha, hai că începi să-mi placi! se amuză lunganul închizând ochii ca să o încurajeze.

– Du, du mâinile la spate…, îl îndemnă ea rotindu-şi privirea prin cameră, aşteptând parcă să-i sară cineva în ajutor.

Cum însă întreaga asistenţă o încorseta cu o curiozitate care aproape că îi tăia respiraţia, nu avu încotro şi le dădu satisfacţie, îl sărută pe obraz şi se retrase ca arsă.

– Ne, ne, ne,.. nu-i acceptă Lică şiretlicul; ori mă săruţi cum trebuie, ori… şi-i arătă iar şoricelul.

– Stai, stai, stai, zăpăcitule, stai… îl opri codana holbată, luându-şi inima-n dinţi, atingându-şi buzele de buzele lui.

Phu, de când aştepta amorezul o aşa plăcere! Stăpân de-acum pe situaţie, aruncă şoricelul peste celelalte fete ca să le distragă atenţia, apoi o cuprinse cu amândouă braţele vânjos şi nu o mai slăbi din strânsoare până nu-şi stinse vâlvătaia lăuntrică.

– Aiaiai, ce gură dulce are roaiba asta!… o lăudă el plescăindu-şi limba.

– Dar ţie, Marie, ţi-a plăcut? stârni Nicu hohote de râs.

– Scrântiţilor!...îi privi fata chiorâş, roşie în obraji.

Bucuros că în sfârşit în flăcăi se trezise bărbăţia, reţinui stratagema cu şoricelul şi continuai supravegherea. Deşi mă străduiam să fiu un învăţăcel cuminte, de câte ori se afla văru-meu în preajma Mariei, de fiecare dată imaginaţia mi-i aducea în ipostaza cu sărutul, mă făceau să rânjesc ca un mânz. Şi tot chicotind, şi tot nădăjduind să o văd din nou pe guralivă prinsă la strâmtoare, îi atrăsei atenţia, îi devenii incomod.

– Tu cu ce treabă pe-aici, măi năpârstocule? mă întrebă apropiindu-se cu mâinile în şolduri, vicleană.

– Cu treaba mea! îi răspunsei îndrăzneţ.

– Ori ţi-a căzut vreo mândruliţă cu tronc?

– Da, o înfruntai iar.

– Şi care-i, mă, fericita?

– Secret!

– Aşa, Păiduşca, aşa, nu-i spune, mă sfătui Lică.

– Sau te-a trimis mătuşă-ta ca să-l spionezi pe văru-tău? încercă să bage zâzanie.

– Daa, şi o să-i raportez : şoricelu', şoricelu'!…

– Tiii! … se înfurie ea, înşfăcându-mă de guler.

– Ia mâna de pe mine! mă smucii ca să scap.

– Fir-ai tu să fii de mucos… începu apoi să mă tragă la lumină. Fetelor, ia veniţi încoace, că dumnealui i s-a făcut de mândruliţe… Haideţi, ajutaţi-mă să-l dezbrac, că în seara asta vreau să mă drăgălesc cu el.

– Dar de ce să te drăgăleşti numai tu?! Vreau şi eu! se ridică alta cu pretenţie, lăsându-mă fără cojocel.

– Ba şi eu vreau să mă iubească! mă pomenii şi cu o ochioasă umblându-mi la pantaloni.

Aoleu, descurcă-te, Păiduşca! Dacă pentru obţinerea

sărutului mă încântase, asaltul depravat al fetelor deja îmi dădea dureri de cap. Supus din toate părţile unei hărţuieli dezmăţate, mă învârteam în mijlocul lor ca între păsări de pradă, străduindu-mă din răsputeri să le ţin piept, să le îndepărtez. Îngrijorat că zbaterea îmi era fără spor, că nu izbuteam să sparg încercuiala, ca să echilibrez confruntarea, să am sorţi de izbândă, mă agăţai de ultima speranţă, strigai după ajutor :

– Lică!, Nicule!... Săriţi, mă!

– Nu te lăsa, Păiduşca!... Fii bărbat, fii bărbat!... mă încurajau ei.

Ce să fii bărbat! Lămurit repede că pişicherii mă susţineau doar cu vorba, că erau interesaţi mai mult de întreţinerea încăierării decât de salvarea mea, îmi adunai cu mânie energia rămasă şi mă înverşunai să continui lupta. Dar nici cu îmbrâncelile, nici cu loviturile cu pumnii nu schimbai nimic, nu scăpai de despuiere. Iar ca spectacolul să fie şi mai distractiv, când îmi scoaseră şi cucurigul la vedere, ca la un semn, zurliile se retraseră lângă perete, mă lăsară în faţa tuturor ca pozã pentru haz. Cuprins de o ruşine de îmi venea să intru în pământ, le mai îndurai batjocura cât îmi rotii privirea după un loc unde să mă ascund, apoi îmi culesei hainele de pe jos, mi le băgai subsuoară şi p-aci ţi-e drumul, deschisei uşa şi ieşii în frigul de afară, lecuit pentru totdeauna de învăţăturile de la şezătoare. Ba ajunsesem de o ocoleam pe Maria, că de câte ori mă întâlneam cu ea prin sat, de fiecare dată striga de se uita lumea la mine :

– Hei, Păiduşca, te-ai hotărât, când vii să ne drăgălim amândoi?

ÎNVĂŢĂTORUL

Mare surpriză mare! La începutul celui de-al treilea an de şcoală, ne pomenirăm la clasă cu învăţătorul Oprişan, cunoscut de toată lumea ca ,,tare la matematică'' şi cu cărare la cârciumă! Ba şi cu metode de disciplinare de stăteam smirnă în bănci!

Încă din primele zile de la instalarea domniei sale la catedră, ca să ne fie limpede calea de urmat, se uită la noi şi ne zise :

– Mă, filozofi poate n-o să ajungeţi toţi, dar să scrieţi româneşte, să citiţi româneşte şi să număraţi banii sigur o să învăţaţi!

La scris şi la citit, chiar dacă ne mai poticneam, ne descurcam noi, însă cu banii, cu banii era tare greu, nu aveam deloc ce număra! Dar socoteam, până ne durea capul socoteam! Că de fiecare dată când intra în clasă…

– Ce avem la orar? ne întreba.

– Sportul, tovarăşe învăţător, ne bucuram sperând să ne lase să ne jucăm afară.

– Ce sport, mă?!... ne tăia el elanul; nu vă ajunge cât alergaţi toată ziua! Matematica e la bază! Ia scoateţi Matematica!

Şi ne sfârâia mintea în socoteli!

Iar când îi spuneam că la orar era muzica, parcă îl zgâriam în auz…

– Ce muzică, mă?!... ne lua îndată piuitul; nu ţipaţi voi cât e ziulica de mare ca nebunii, mai trebuie să învăţaţi şi la şcoală?! Aici se învaţă măsura! Iar măsura se învaţă prin matematică. Ia scoateţi Matematica!

Şi ,,cântam'' în socoteli!

Ce mai, necaz mare se abătuse asupra noastră. Şi cum un necaz nu vine niciodată singur, când nu ştiam răspunsul la câte o întrebare, jale mare era, ne pedepsea ţinându-ne până la sfârşitul orei ba la colţ cu genunchii pe podea, ba în picioare cu mâinile ridicate în sus de obosea şi sângele până urca în vârful degetelor! De multe ori ieşea în pauză lăsând întreaga clasă ori cu mâinile ca la defilare, ori în genunchi ca la biserică! Vlăjganii care îi fuseseră elevi şi ştiau caznele prin care treceam, când ne vedeau în curte făcând exerciţii de dezmorţire, se apropiau de noi şi ne întrebau râzând :

– Cum vă instruieşte, mă, Oprişan?... Ori l-au înşelat şmecherii la cârciumă şi a făcut socotelile cu voi?!

Venit din partea lor, hazul era ca râsul ciobului de oala spartă, ne amuza. Interesaţi mai mult să afle dacă pedepsele pe care ni le aplica învăţătorul erau aceleaşi cu cele îndurate de ei, de fiecare dată răspunsul nostru nu era cel aşteptat, nu-i satisfăcea. Nu înţelegeau de ce pe noi nu ne bătea cu băţul la palmă! Nici noi nu înţelegeam, dar nici nu doream să se întâmple. Că din poveştile auzite, metoda era diabolică. Spuneau cei păţiţi că atunci când îl supărau, învăţătorul punea băţul pe banca şefului de clasă şi începea să-i asculte la matematică. Primul care nu ştia să răspundă la întrebare încasa câte două lovituri la palmă de la şeful de clasă; apoi cel pedepsit lua băţul şi îl trosnea pe următorul care greşea la socoteli… Şi uite-aşa se băteau elevii unul pe altul până la sfârşitul orei, de ieşeau

în recreaţie cu palmele umflate ca gogoşile! Ba şi cuminţi şi cu bucurie pentru părinţi că învăţau matematică!

Pe mine bunicul chiar mă examina de câte ori mergeam la el. Şi din mocofanul care nu ştiam să număr ţâţele de la vacă, devenisem mândria lui, mă lăuda la toată lumea că eram ,,tare la matematică''!

Eu însă nu mă entuziasmam. Atâta vreme cât prin sârguinţă izbuteam doar să pătimesc mai puţin decât ceilalţi colegi, nu prea îndrăzneam să o fac pe grozavul. Singura împrejurare în care trăgeam spuza pe turta mea era când îi răspundeam moşului la întrebări, că îmi dădea bani pentru limonadă.

În rest, preocuparea mea era de a nu irosi timpul liber, de a mă juca fără să aud nici de şcoală, nici de învăţător.

Dar cum nu întotdeauna ceea ce îţi doreşti ţi se şi îndeplineşte, într-o seară de sfârşit de mai, pe când alergam după o minge prin bătătură, hămăitul câinelui mă atenţionă că aveam musafir la poartă. Curios să aflu cine ne vizita, luai mingea subsuoară şi mă grăbii să deschid. Şi din înfierbântat ce eram, când văzui că musafirul de dincolo de prag era învăţătorul, un fior rece îmi năvăli pe şira spinării, îngheţai.

— Ai tăi sunt acasă? mă întrebă.

— Da, îi răspunsei eu cu glas moale.

— Condu-mă până la ei, îmi zise intrând în curte.

Intimidat de prezenţa lui, nu îndrăznii să mai scot nici un cuvânt. Ascultător şi supus, îl conduceam mergând pe trotuar dominat de teamă, căutând să dezleg motivul pentru care se deranjase atât. Plecat cu gândul după boroboaţele de peste zi, când îmi amintii de altercaţia în care pocnisem un coleg cu penarul în cap, deja începea să mă usture pielea în turul pantalonilor, să-mi miroasă

a chelfăneală.

– Bună seara, salută dumnealui când ajunserăm sub bolta de viţă de vie.

– Bună seara, îl întâmpină mama bucuroasă.

– Să trăiţi … dădu tata mâna cu el ; luaţi loc, luaţi loc… îl îndemnă să se aşeze la masa din faţa bucătăriei.

Încântat de primirea făcută, dascălul nu îşi mai menţinu impozanţa cu care venise, ci se mai lumină la chip, deveni mai agreabil. Semn că situaţia nu era aşa de prăpăstioasă cum mi-o închipuiam, că puteam să mai slăbesc încordarea.

Conştient totuşi că despre mine urma să se poarte discuţia, ca să mă pun la adăpost de surprize neplăcute, profitai de retragerea mamei pentru a aduce ceva cu care să-l servească şi mă ascunsei în cramă, după uşă, să-i urmăresc prin crăpătura de lângă toc, să trag cu urechea la ce vorbeau.

– Cum vă mai merge? întrebă învăţătorul.

– Cum să ne meargă… Ca la toată lumea: muncă multă, bani puţini! răspunse tata râzând.

– Aşa e, aşa e, gustă dascălul gluma. Dar ne descurcăm noi!

– Trebuie să ne descurcăm!...

– Haideţi, serviţi câte un păhărel, zise mama, revenită cu o sticlă cu rachiu.

Cu pofta deschisă de damful de drojdie, îşi luă fiecare paharul de pe tavă şi ciocniră pentru sănătate şi noroc, le goliră dând băutura pe gât ca pe duşcă.

– Phuu!, bun, tare… aprecie musafirul.

– Tare, arde pe unde ajunge! căuta tata să-şi răcorească cerul gurii.

– Acesta e bun ca medicament pentru măsele, pentru

stomac…

— Păi de-asta l-am făcut şi noi, că întăreşte măselele, întăreşte stomacul…

— Da, şi înmoaie picioarele! râse mama.

Odată atmosfera devenită prietenoasă, învăţătorul îşi sprijini coatele de marginea mesei şi trecu la destăinuiri cu care spera să le stârnească interesul :

— După cum cred că aţi constatat citind notele din carneţel, băiatul dumneavoastră este un elev sârguincios, silitor. Mai ajunge el din când în când la colţ pentru năzbâtii, dar la învăţătură e printre cei mai buni din clasă. Iar eu, ţinând seama de calificativele obţinute, nu pot decât să vă felicit şi să vă înştiinţez că o să-i acord premiul întâi.

Vestea aproape că mă năuci. Îmi venea să ţopăi dar nu îndrăzneam. Receptiv la laudă, tata deja se îmbăţoşase pe scaun, era cu nasul pe sus. Bucuroasă că mă avea deştept, mama nu mai zăbovi şi scoase iar dopul de la sticlă, umplu iar paharele.

— Haideţi, mai serviţi câte un păhărel…

— Să înveţe şi să ia în fiecare an premiul întâi! îşi dori învăţătorul.

— Doamne-ajută! se grăbi tata să ciocnească, să dea rachiul pe gât.

Rămas în continuare atent la conversaţia lor, după ce dascălul îşi spuse din nou părerea despre calitatea băuturii, auzul începu să-mi recepteze alte vorbe meşteşugite, să mă gâdile cu altă destăinuire :

— Acum, urcă dumnealui cu sensibilizarea, dacă tot v-a blagoslovit Dumnezeu cu un băiat cu minte de premiant, mi se pare potrivit ca şi dumneavoastră să-l încurajaţi, să-i recompensaţi cât de cât strădania. Uitaţi, în vara asta şcoala organizează o excursie în Moldova. Zonă

frumoasă, cu mănăstirile lui Ştefan cel Mare, cu casa memorială ,,Ion Creangă'', cu casa memorială ,,Vasile Alecsandri'', cu câte şi mai câte obiective care pot fi vizitate. Eu m-am gândit că ar fi bine să meargă şi el alături de ceilalţi copii buni la învăţătură, să se recreeze, să-şi îmbogăţească cunoştinţele.

Uimiţi de interesul pe care şi-l manifesta învăţătorul faţă de mine, mama şi cu tata se uitau unul la altul şi nu-şi mai găseau cuvintele, nu ştiau ce să zică. Nu le venea să creadă că eu, un popândoc, puteam să plec de acasă tocmai, hăt, unde s-a bătut Ştefan cel Mare cu turcii!

– Domnul învăţător, deveni tata mai reţinut, e frumos ce aţi plănuit dumneavoastră, numai că băiatul e cam mic pentru a pleca prin lume fără noi.

– Dacă păţeşte ceva pe-acolo?! se îngrijoră mama.

– O, staţi liniştiţi, staţi liniştiţi, că n-o să fie singur. Toţi copiii vor fi însoţiţi de către cadre didactice. Chiar şi eu voi merge în excursie. Şi voi avea grijă de el, îi asigură dascălul că nu mi se va întâmpla nimic rău.

Mai îndărătnici la început, mai lămuriţi prin explicaţii convingătoare, până la urmă insistenţa domnului Oprişan dădu roade, părinţii acceptară să scoată paralele din pungă şi să mă facă fericit. Ba, ca să întărească garanţia că mă voi întoarce teafăr acasă, mama umplu iar paharele cu rachiu, îndemnă iar învăţătorul să se servească.

– Nu, nu, mulţumesc, nu mai beau, refuză dumnealui ridicându-se de pe scaun, pregătindu-se de plecare. Rachiul întăreşte măselele, întăreşte stomacul, dar, cum aţi spus dumneavoastră, înmoaie picioarele! Şi eu trebuie să ajung şi acasă! zise râzând, îndreptându-se spre poartă.

Prilej pentru mine de a exulta, de a zbura cu gândul la motoceii şi la pisicile lui Ion Creangă!

IATĂ, VIN COLINDĂTORII!

Nu ştiu cum a rânduit Dumnezeu credinţele, dar la noi la români a avut grijă ca sărbătorile să fie înscrise în calendar taman când simţea omul nevoia să mai lase munca de-o parte şi să se dea lângă butoi. Şi cinstire a sfinţilor ca la casele gropenenilor cu bătătura plină de orătănii şi cu crama duhnind a zăibărel, mai rar în altă parte. Că de când slobozeau caneaua şi până refuza burdihanul să mai primească mâncarea şi băutura, tot într-o petrecere o ţineau. Frumos era obiceiul, cu grijă îl păstrau gospodarii ca să nu se piardă.

Şi totuşi, sărbătorile cele mai aşteptate erau cele care începeau când îi bătea porcului Ignatul în poartă. Şi nu pentru că mesele erau mai îmbelşugate şi vinul gâlgâia cu promoroacă, ci pentru că lumea se bucura de naşterea Fiului lui Dumnezeu, pentru că vestea era înălţată de colinde. Iar colindătorii care umpleau ferestrele tuturor cu lumină eram noi, copiii.

Bună dimineaţa la Moş Ajun!

Odată intraţi în rândul şcolarilor care îşi schimbaseră dinţii de lapte şi lepădaseră caşul de la gură, eu şi cu frate-meu Băluţă socotirăm că nu mai puteam merge cu ,,Bună dimineaţa'' tocmai când se lumina de ziuă, ca

ţâncii. Înălţaţi în pinteni de împăunătorul fior al bărbăţiei, când cocoşii suflară în trompete ca să ne trezească, aruncarăm plapuma de pe noi şi sărirăm din pat milităreşte, ne grăbirăm ca să ne îmbrăcăm , să ne luăm traistele şi bâtele şi să ieşim în gerul de afară.

Însoţiţi şi de Nicuşor – un prâslea încăpăţânat, care abia trecuse de patru anişori şi care se ţinea după noi plângând să nu-l lăsăm acasă –, cum ajunserăm în uliţă şi ne întâlnirăm cu amicii, formarăm o ceată şi pornirăm cu colindatul. Era încă noapte. O noapte cu întuneric dens, negru ca păcura. Noroc că zăpada acoperea pământul şi ne ajuta ca să ne vedem unii cu alţii , să distingem drumul.

Gândind să poposim sub fereastra cât mai multor gospodari, să adunăm în traiste cât mai multe bunătăţuri, aleserăm să ne îndreptăm paşii spre uliţa bunicilor, să luăm casele la rând. Deşi ştiam că în fiecare curte urma să fim întâmpinaţi de nişte dulăi nu prea încântaţi că îi trezeam din somn, după ce ne încălzirăm glasurile pentru ceva mere şi nuci, când dădurăm să deschidem poarta şi la nea Ion frizerul, vărul lui tata, o găsirăm încuiată. Intrigaţi că trebuia să pierdem timp pentru a o înlătura din cale, băgarăm câteva bâte sub ea, o săltarăm până o scoaserăm din balamale, apoi o luarăm şi îl pedepsirăm aruncându-i-o într-un troian. Ispravă care însă nu ne ajută. Simţind că îi încălcaserăm teritoriul, că pricinuiserăm pagubă, Disperatu, o namilă de câine care îţi îngheţa sângele când îşi arăta colţii, hămăi de câteva ori ca să-şi scoată stăpânul din ţol şi ne opri înaintarea tocmai când eram în apropierea ferestrei.

– Nicule, fugi! strigai la frate-meu, îndemnându-l să iasă în uliţă.

Ameninţaţi de mârâielile şi de agresivitatea dulăului, ca să nu ne muşte, nu ne angajarăm în luptă cu el, ci ne

gruparăm cu bâtele întinse în faţă şi căutam să ne retragem urmărindu-i pornirile, apărându-ne lovindu-l peste bot la fiecare asalt. Surprinşi de înverşunarea cu care ţinea să ne înhaţe, de hărţuiala la care eram supuşi, străbăteam calea înapoi cu părul făcut măciucă, cu respiraţia aproape tăiată. Când, în sfârşit, izbutirăm să trecem dincolo de poartă, să scăpăm de la strâmtoare, îl lăsarăm în plata Domnului şi alergarăm în mijlocul drumului, ne salvarăm nevătămaţi.

– Mă, de la ăsta nu ia nimeni nici o nucă, zise Costel Basta trăgându-şi sufletul.

– Da, mă, zgârcitul, a lăsat câinele dezlegat ca să nu-i intre nimeni în bătătură, îmi manifestai şi eu nemulţumirea.

– Dacă mai întâlnim câţiva ca el, o să ne prindă ziua cu traistele goale, ne dădu Băluţă de înţeles că trebuia să mergem mai departe.

Adunaţi din nou la un loc, mai zăbovirăm cât să ne ştergem frunţile de sudoare şi să ne recăpătăm suflul, apoi ne făcurăm curaj şi o luarăm iar printre nămeţi. Înţeleşi să nu ne mai aventurăm în curţile unde ni se părea că ne păştea primejdia, după ce mai colindarăm la câteva case de gospodari şi ne bucuram că procopseala ne era cu spor, speranţa noastră de a nu mai avea surprize neplăcute se poticni, la ieşirea de la Caragaţă ne opri un găligan şi ne zise:

– Mă, ia scoateţi tot ce aţi agonisit şi puneţi la mine în traistă.

Rămaşi fără grai la auzul poruncii, strânserăm rândurile pe podeţ şi ne uitam unii la alţii ca bătuţi de soartă, nevenindu-ne să credem că aveam de-a face cu un tâlhar. Gândind să aflăm cine voia să ne jefuiască, îl cercetarăm câteva clipe spărgând întunericul cu ochii

holbaţi şi desluşirăm sub căciula trasă până pe nas chipul lui Costel Lascu, un flăcăiandru de pe o uliţă lăturalnică.

– Pleacă, mă, de-aici că te spun lu' mama, prinse curaj frate-meu Nicu, ridicând băţul ca să-l lovească.

– Ho, mă mucosule, că am glumit, se feri lunganul râzând.

– Du-te şi bate-ţi gura dacă vrei bunătăţuri, îl alungă şi vărul Iordan.

– Unde să mă duc, că sunt prea mare, nu mă primeşte lumea?!

– Atunci păzeşte-ne pe noi de câini şi-ţi dăm şi ţie câte o nucă, îi propuse Băluţă.

Nu prea încântat că îi eşuase planul, ca să se capete totuşi cu ceva din care să se înfrupte, vlăjganul încheie târgul bătând palma cu noi, acceptă să ne însoţească. Încrezători că tovărăşia cu el era alegerea cea mai bună, că ne asigura protecţia şi în faţa celor care râvneau la agoniseala noastră, îl lăsarăm ca să o ia înainte, să ne conducă.

Deschizător de drum priceput, ne înlesnea intrarea în curţi fără să aibă teamă de câinii care încercau să ne intimideze, îndepărtându-i cu ciomagul. Mobilizaţi şi noi să fim la fel de îndrăzneţi, să nu ne tremure nădragii, cum îi auzeam fluieratul, năvăleam înăuntru şi ne aşezam la fereastră, dădeam de veste gazdelor că am sosit începând colindul:

,,Bună dimineaţa la Moş Ajun!
Am venit şi noi o dată
La un an cu sănătate,
Şi la anul să venim,
Sănătoşi să vă găsim,
Ne daţi, ne daţi sau nu ne daţi?

Când cocoşii au cântat
Şi noi am întârziat
Am venit să vă urăm,
Casa să v-o colindăm,
Ne daţi, ne daţi sau nu ne daţi?

Foaie verde lămâiţă,
Noi suntem băieţi de viţă ;
Foaie verde portocală,
Noi suntem băieţi de şcoală,
Ne daţi, ne daţi ori nu ne daţi?!''

Şi îndată becurile în case se aprindeau şi în prag apăreau gospodinele cu coşul pe mână ca să ne răsplătească osteneala, ca să ne bucure cu daruri.

Împodobit de forfota cetelor de colindători, de luminile care nu mai pridideau să spargă întunericul, de glasurile care înălţau spre cer clinchet pentru îngeri, satul semăna tot mai mult cu o scenă pe care se desfăşura un spectacol feeric, pe care se spunea o poveste adusă din vremi. Rânduiţi să facem şi noi parte din distribuţie, toţi mărşăluiam prin zăpada care ne scârţâia sub tălpi ca mânaţi de o forţă lăuntrică nebănuită, cu inimile îmbujorate de fericire, dornici să ducem povestea mai departe.

Aşa cum plănuiserăm, zorile de ziuă ne prinseră întorcându-ne dinspre vad pe uliţa noastră. Aveam traistele aproape pline. Deşi gâfâiam sub povara lor, porţile deschise la tot pasul erau ca o ispită, nu ne îngăduiau deloc răgaz de odihnă.

Ademeniţi şi de mirosul de colaci calzi, intram din curte în curte culegând tot ce ni se oferea, burduşind până şi îmbrăcămintea cu daruri. Lăcomiţi de aşa abundenţă, nici nu ne dădurăm seama că depăşiserăm măsura, că deja

incomodam prichindeii.

– Acum veniţi voi cu Moş Ajunul, vlăjganilor?! Ziua, ca mucoşii ăştia mititei?! le sări în ajutor când ne văzu bulucindu-i-ne în bătătură afurisita baba Voica.

Phu, dezmeticiţi de asemenea afront, tăcurăm chitic, făcurăm stânga-mprejur şi ne cărăbănirăm, ieşirăm în uliţă. Reţinând că puteam păţi aceeaşi ruşine şi cu alte cotoroanţe, nu mai îndrăznirăm să continuăm colindatul, ne protejarăm orgoliul hotărând să ne mulţumim cu ce aveam, să ne despărţim.

Reveniţi acasă vlăguiţi de atâta alergătură, ca să arătăm totuşi că în noi sălta bărbăţia, ne urcarăm în pat şi începurăm să ne fălim fiecare cu bunătăţile adunate. După ce ne lăudarăm eu şi cu Băluţă răsturnând traistele pe cuvertură, când îi veni rândul lui Nicu, ne bufni râsul : din cauza întunericului, când scăpa nucile pe jos, recuperase mai mult baligă de mânz!

Căluşarii

Cu jocul căluşarilor se umbla numai în ziua de Crăciun. Încă de la orele dimineţii, băieţii cu mustaţa mijită şi cu tulei în barbă, îmbrăcaţi în costum tradiţional, purtând pe cap căciulă de astrahan şi încălţaţi cu cizme cu şirag de clopoţei, se adunau acasă la conducătorii cetelor şi, după ce isprăveau cu pregătirile, o porneau ca să îmbobocească sentimentele de dragoste pe la codane.

Când forfota primului grup de căluşari îşi făcu simţită prezenţa în apropierea casei noastre, eu şi cu Băluţă, interesaţi să-i însoţim, din ocupaţi ce eram cu potolirea poftei de sarmale, de cârnaţi, de caltaboşi şi de alte bunătăţuri interzise până în zori din cauza postului,

lăsarăm mâncarea pe masă şi ieşirăm fuga în uliţă.

Gândind că în preajma lor vom avea posibilitatea de a trage cu ochiul şi cu urechea la desfăşurarea ritualului, de a învăţa obiceiul pentru a-l duce mai departe când vom creşte mari, ne alăturarăm copiilor din liota mânată de aceeaşi dorinţă şi îi urmarăm. Afară era o atmosferă de peisaj cu soare cu dinţi ridicându-se peste un sat acoperit de promoroacă. Entuziaşti şi cu obrajii îmbujoraţi din cauza gerului nu prea prietenos, mergeam pe drum călcând apăsat, suflând în pumni ca să nu îngheţăm. Înverşunaţi să ţinem pasul cu flăcăul care deschidea porţile, iată-ne la scurt timp intrând în curte la Fana. Aici, instruiţi cum să dăm o mână de ajutor, ne gruparăm în faţa şopronului din spatele casei şi le anunţarăm sosirea nechezând ca mânjii, ţinând-o cu gălăgia până scoaserăm în prag întreaga familie.

Întâmpinaţi de către fată cu inima furnicată de bucurie, cu surâs de gazdă primitoare, căluşarii nu întârziară şi îi trimiseră pe sub sprânceană priviri cu aprindere lăuntrică, să-i dea de înţeles că îi venise vremea să iasă la horă, să fie jucată. Preocupaţi să fie îngăduiţi şi de către părinţi, ca să-i convingă că nu mai erau nişte ţânci, că deveniseră cavaleri demni de luat în seamă, se strânseră apoi pe zăpada din mijlocul bătăturii şi îi făcură semn fluieraşului să dea tonul, să cânte.

Aşezaţi în cerc unul în spatele celuilalt, începură jocul sprijinindu-se fiecare în câte un băţ frumos ornamentat, bătând mai întâi pasul pe loc, zicând (*primul vers îl spunea conducătorul cetei, restul căluşarilor secondându-l cu următorul vers în grup*):

,,Şi pe loc, pe loc, pe loc,
I-auzi-ia, hei, hei,
Din pământ să iasă foc,
I-auzi-ia, hei, hei,
Iasă foc şi sar scântei,
I-auzi-ia, hei, hei
C-aşa-i place dumneaei,
I-auzi-ia, hei, hei;

Şi-am zis verde solz de ştiucă,
I-auzi-ia, hei, hei,
Daţi-i drumul să se ducă,
I-auzi-ia, hei, hei;
(*Pornind cu paşi mărunţi.)*
Şi-am zis verde solz de crap,
I-auzi-ia, hei, hei,
Daţi-i drumul mai la trap,
I-auzi-ia, hei, hei;
(*Grăbind paşii.)*

Mă dusei la Câmpulung,
I-auzi-ia, hei, hei,
Să-mi aleg un cal porumb,
I-auzi-ia, hei, hei,
Lung în trup şi scurt în gât,
I-auzi-ia, hei, hei,
C-aşa-i calul de haiduc,
I-auzi-ia, hei, hei;

Mă dusei la lacul sec,
I-auzi-ia, hei, hei,
Fusei gata să mă-nec,

I-auzi-ia, hei, hei,
M-apucai de-un fir de pai,
I-auzi-ia, hei, hei,
Dădu Domnul şi scăpai,
I-auzi-ia, hei, hei;

Şi-am zis verde de-un lipic,
I-auzi-ia, hei, hei,
I-auzi fetele ce-mi zic,
I-auzi-ia, hei, hei,
Să mă prindă ibovnic,
I-auzi-ia, hei, hei,
Eu le spun că sunt prea mic,
I-auzi-ia, hei, hei;

Să mă lase să mai cresc,
I-auzi-ia, hei, hei,
Că pe toate le iubesc,
I-auzi-ia, hei, hei,
Le iubesc cu săptămâna,
I-auzi-ia, hei, hei,
Le dau drumul câte una,
I-auzi-ia, hei, hei;

Şi-am zis verde foi de cort,
I-auzi-ia, hei, hei,
Căluşarii ies din rond,
I-auzi-ia, hei, hei;
(*Revenind pe cărare.)*
Şi-am zis verde sălcioară,
Uite căluşarii zboară.''

– La anul şi la mulţi ani! urară ei gazdelor.

– La mulţi ani, la mulţi ani! Să fiţi sănătoşi! le răspunseră părinţii fetei, răsplătindu-i cu o halcă de carne şi o sticlă cu vin.

Conduşi apoi până la poartă de către Fana, ieşirăm cu toţii în uliţă şi merserăm mai departe. Aproape toată ziua umblarăm prin curţile gospodarilor cu odrasle care aşteptau să fie colindate. Obosiţi şi încântaţi de câtă lumină aduseseră pe chipuri, înspre seară căluşarii se întoarseră la şeful cetei acasă şi întregiră sărbătoarea petrecând ospătându-se cu carne şi vin din răsplata primită.

Iar noi, învăţăceii, rebegiţi şi la fel de osteniţi, nu mai zăbovirăm deloc prin sat. Atraşi de mirosurile care întărâtau simţurile, cum ajunserăm în bucătărie, ne aşezarăm la masă şi tăbărârărăm lihniţi asupra farfuriilor cu mâncare aburindă. La câtă energie consumaserăm, aveam o chiorăială de maţe, mamă-mamă!...

Aho, aho!...

Ultima zi a anului se deschidea cu cer senin şi cu satul acoperit de o mantie albă de zăpadă. Unde te uitai, peisajul îţi împodobea sufletul cu înălţarea molcomă a fumului din hornuri, cu copacii cu crengile despletite ca nişte ghirlande sclipitoare, cu uliţele străbătute de sănii trase de cai cu zurgălăi la hamuri, cu păsări zgribulite ciugulind grăunţe prin ogrăzile gospodarilor, cu forfota unei noi dimineţi. Era ziua în care toată lumea, de la mic la mare, ţinea să întâmpine noul an cu urări de sănătate, belşug şi pace.

Mânaţi de nerăbdarea de a merge cu Pluguşorul pe la cât mai multe case, eu, Băluţă şi cu scaiul de Nicu,

după ce servirăm la micul dejun nişte cârnaţi piperaţi ca să ni se aprindă limba în gură, ieşirăm afară şi începurăm pregătirile.

Mai întâi, gerul cam aspru ne îndemnă să ne îndesăm căciulile pe urechi şi să ne punem mănuşile în mâini. Apoi, atenţi să nu lunecăm, trecurăm pe la saivanul animalelor, luarăm tălăngile şi cu biciul şi ocuparăm locul din mijlocul bătăturii. Aici, impulsionaţi de larma bălăngănelilor şi de pocniturile şfichiului, făcurăm repetiţii mai bine de un ceas , până apăru mama în prag şi ne înştiinţă că venise vremea de plecat cu uratul prin sat.

Încrezători că osteneala ne va fi cu izbândă, că agoniseala se va potrivi cu socoteala de acasă, înfierbântaţi cum eram, nu mai zăbovirăm ca să-i ascultăm mamei dădăceala, ci ne înarmarăm cu bâtele cu care să ne apărăm de câini şi părăsirăm curtea. Ajunşi pe podeţul din faţa porţii scoţând pe nări aburi ca nişte mânji nărăvaşi, ne uitarăm în stânga, ne uitarăm în dreapta şi ne grăbirăm să ne amestecăm între cetele care deja umblau printre nămeţi. Prinşi în zarva puzderiei de copii, ne urmam drumul călcând apăsat, îndârjiţi să trecem pe la ferestrele cât mai multor consăteni.

Dar nu apucarăm să ne îndepărtăm prea mult de cătun că în apropierea cârciumei lui Roadevin ne pomenirăm în cale cu un flăcău mascat, care bătea într-o cratiţă cu un polonic, care trăgea după el o cămilă făcută dintr-o vulpe împăiată şi o scară acoperită de cuverturi, aşezată cu capetele pe umerii a doi tovarăşi de grup, prezenţă care semnifica alungarea spiritelor păgâne şi întâmpinarea unui an fără secetă. Ştiind că pe unde întâlneau prichindei, vlăjganilor le plăcea să se ţină de şotii, să facă haz, cum îi văzui, îl şi înghiontii pe frate-meu Nicu:

– Mă, ascunde-te, că te ia urâtul! îi zisei şoptit.

Aoleu, speriat că n-o să mai meargă cu noi cu Pluguşorul, ţâncul îşi roti repede privirea în căutarea unui adăpost şi o tuli pe o cărare înspre gard, se băgă sub o canapea deszăpezită. Stătea acolo pitit ca un viezure, aşteptând să treacă pericolul cu sufletul la gură, nemişcat.

– Hoo, Catrino, hoo… nu îl scăpă ochiul vigilent al mascatului, care opri cămila în dreptul nostru. Iaca aici unul pe care l-a pierdut mă-sa… continuă îndreptându-se spre popândoc, apucându-l de ceafă când ajunse lângă el.

– Ia, mă, mâna de pe mine! ţipă el, opunându-se.

– Hai, hai să te duc acasă…, îl scoase flăcăul afară, luându-l apoi în braţe, urcându-l pe scară.

Adus la neputinţa de a coborî singur, de a se mai mişca, Nicu căută să se salveze orientându-şi nădejdea spre noi, plângând de i se înnodau lacrimile în barbă, chemându-ne în ajutor. Îngrijoraţi că vlăjganii urniseră cămila din loc, că trebuia să-i urmăm, eu şi cu Băluţă nu întârziarăm şi alergarăm înaintea mascatului, rugându-l să se oprească, să nu ne mai necăjească. Cum însă urâtul îşi vedea de drum alungându-ne cu câte un şut în turul pantalonilor, mai insistarăm cât mai insistarăm şi îmi veni ideea să schimbăm modul de convingere, ne retraserăm în spate şi începurăm să lovim cu bâtele în cuverturi, să obligăm flăcăii care se aflau dedesubt, care purtau scara pe umeri să vocifereze, să ia atitudine.

– Mă, astâmpăraţi-vă, că ies la voi acum! ne ameninţă vlăjganul din spate.

– Dă-l, mă, jos că e greu! strigă şi celălalt către mascat, pocnindu-l cu vulpea în cap.

Negăsind înduplecare nici la noi şi nici la conducătorul

lor, cei doi tovarăşi de suferinţă mai înaintară câţiva paşi şi nu-şi mai îngăduiră să se lungească cu gluma. Ca să scape de povara ţâncului şi de cotonogeala noastră, se opriră, se lăsară pe vine şi îi oferiră lui Nicu posibilitatea să sară pe zăpadă, să o rupă la fugă, să ni se alăture. Faptă care nu-i plăcu deloc mascatului, care le atrase câteva înghionteli pe sub coaste. De teamă să nu o pornească după noi, să nu ne prindă, ne acordarăm auzul la gălăgia lui şi o luarăm la sănătoasa, până la răscrucea de la Trişcă nu încetinirăm sfârâiala de călcâie. Abia aici, după ce traversarăm drumul care ducea la Dunăre, îndrăznirăm să ne mai tragem sufletul, să ne uităm în urmă.

Să ne uităm şi să constatăm că năduşiserăm degeaba, că şmecherul alesese să rămână pe loc, să ne înfierbânte doar cu strigăte băşcălioase. Mulţumiţi totuşi că reţinerea nu ne întârziase prea mult, că puteam să mergem mai departe, ne mobilizarăm din nou forţele şi ne reluarăm mărşăluiala printre nămeţi. Hotărâţi să mai recuperăm din timpul pierdut şi din pagubă, unde vedeam poartă deschisă de către alte cete, năvăleam şi noi înăuntru, cinsteam şi noi cum se cuvenea gazdele. Şi tot umblând cu uratul de la o casă la alta, iată-ne intrând şi în bătătura mătuşii Rada, sora bunicii din partea mamei. Ştiind-o femeie primitoare şi generoasă, cum apăru în prag, ne aşezarăm în faţa şopronului şi începurăm să agităm clopotele, să pocnim din bici, să spunem:

,, Aho, aho, copii şi fraţi,
Staţi puţin şi nu mânaţi
Şi cuvântul mi-ascultaţi :
Am plecat să colindăm,

Pe la case să urăm,
Pluguşorul românesc,
Obiceiul strămoşesc.
Vă urăm cum se cuvine
Pentru anul care vine
Holde mari,
Cu bob ales,
Şi pe creste
Şi pe şes!

Câte mere în livezi
Atâtea vite-n cirezi,
Câtă apă în izvoare
Atâta lapte în şiştare ;
Să ne fie-ndestulată
Casa toată,
Ţara toată.
Ia mai mânaţi, măi flăcăi,
Şi strigaţi cu toţii, măi :
Hăi, hăi! ’’

– La mulţi ani, mătuşă, la mulţi ani! îi mai zisei eu.

– Să trăiţi, să trăiţi… se bucura ea, răsplătindu-ne cu bani şi cu dulciuri.

Deşi ne mângâia cu privirea de parcă voia să mai zăbovim, să mai stăm de vorbă, lunecarea soarelui spre asfinţit ne grăbi să îndesăm bunătăţurile în traiste, să-i dăm de înţeles că trebuia să mai trecem şi pe la alte neamuri. Ieşiţi în uliţă cuprinşi pe după umeri cu blândeţe şi ocrotire ca întotdeauna, la scurt timp de la despărţire, hop, în dreptul nostru se opri o sanie trasă de cai.

– Măi mocofanilor, ne întoarcem spre casă, mergeţi cu noi? ne întrebă Ion Şutu de lângă bradul împodobit

cu beteală.

– Mergem, mergem, mi se păru mie oferta bună pentru a ne mai odihni picioarele, urcând repede prin spate.

Cu sania cu brad înfrumuseţat cu beteală multicoloră ca la nuntă umblau numai flăcăii pe la fetele de măritat. Organizaţi în grupuri însoţite de câte un acordeonist care deschidea drumul cu muzică de înălţare a sentimentelor, unde ştiau casă cu mândruliţă care aştepta să i se dea târcoale, îşi făceau curaj şi i se înfăţişau sub fereastră, îi umpleau curtea de hărmălaie.

Hărmălaie la care ne străduiam să ne aducem şi noi aportul. Că nu era pe degeaba. Având încă multă cale de străbătut până în cătunul nostru, pe unde Ion Şutu şi tovarăşii lui de grup poposeau pentru a mai răvăşi şi alte trăiri lăuntrice, nu rezistam ispitei şi le eram în preajmă, le susţineam urările şi gesturile curtenitoare încingând atmosfera cu bălăngăneli de clopote, cu pocnituri de bici, cu gălăgie. Strategie cu care îmbujoram surâsuri şi stimulam mărinimia, de fiecare dată căpătându-ne cu câte un bănuţ în palmă şi cu de-ale gurii în traistă.

Însă, preocupaţi mai mult de cum să sensibilizăm fetele decât să dăm iama prin bunătăţuri, când satul îşi lega broboada întunericului în barbă, cu toată agoniseala noastră, ajunserăm acasă frânţi de oboseală şi lihniţi de foame. Conduşi încă de la poartă de mirosul îmbietor al bucatelor pe care mama le pregătea pentru masa de Revelion, cum intrarăm în bucătărie, ne despovărarăm de cojoace şi de sarsanale şi ne grăbirăm să ocupăm tabureţii din apropierea farfuriilor cu brânzoaice şi plăcinte. Aplecaţi cu poftă asupra mâncării aburinde, fără să mai cerem încuviinţare, înhăţarăm câte o bucată dolofană şi începurăm să înfulecăm lăcomoşi. Mâncam

înghiţind dumicaţii aproape nemestecaţi, căutând după fiecare îmbucătură aer ca să nu ne opărim.

– Gogule, primeşti cu Pluguşorul? ne întrerupse hăpăiala o voce de bărbat din bătătură.

– Primesc, primesc… răspunse tata deschizând uşa de la tindă, aprinzând lumina.

Interesaţi să asistăm şi noi la ce se petrecea afară, ne ridicarăm repede în picioare şi ieşirăm după el aşa cum ne aflam, cu gura plină şi cu halca de plăcintă în mână, amuzând urătorii, făcându-i să înghită în sec, să zică:

,,Aho, aho pe la fereastră,
Mari boieri ca dumneavoastră,
Chefuiţi, chefuiţi
Şi la noi nu vă gândiţi;
Beţi, mâncaţi şi petreceţi
Şi de noi habar n-aveţi ,
C-am venit şi v-am găsit
Cu cârnaţii după gât;
Staţi cu toţii lângă oale
Şi vă-ndopaţi cu sarmale;
Şi vă-nfruptaţi din plăcinte
De ne-aţi zăpăcit de minte;
Ia daţi fuga la butoi
C-am venit acum şi noi
Să mâncăm, să bem cu voi;
Iar de bine ne va fi
Şi la anul vom veni
Cu urări de sănătate,
De noroc şi spor în toate.
Ia mai mânaţi, măi fârtaţi,
Gazda să o bucuraţi.
Hăăi!, hăăi!''

- La mulţi ani, Gogule, la mulţi ani! se apropiară ei veseli de noi.

- La mulţi ani, la mulţi ani! dădu tata mâna cu fiecare. Ioană!, strigă apoi din prag, adu o sticlă de băutură şi ceva de mâncare.

- Plăcinte, plăcinte vrem! pofti conducătorul cetei.

- Plăcinte, plăcinte, că mirosul lor ne-a tras de nas încoace! îl susţinură şi ceilalţi tovarăşi.

Apărută îndată cu o tavă pe care tronau o sticlă cu rachiu şi o farfurie cu plăcintă, mama îi privi zâmbitoare şi îi îndemnă ca să se servească. Ţinând să întârâte mai întâi pofta cu câte o duşcă, bărbaţii luară sticla şi îşi udară gâtlejul trecând-o de la unul la altul. Apoi, adulmecând cu nările lărgite aromele răspândite de mirodenii, îşi făcură parte câte o bucată de plăcintă rumenă şi îi apreciară gustul :

- Hm, ce bunătate! Se topeşte în gură! zise un urător după prima îmbucătură.

- Să trăiască bucătăreasa! adăugă altul, plescăind lingându-se pe degete.

- Mulţumesc, mulţumesc… se bucură mama.

- La aşa plăcintă, o să venim şi la anul! plănui deja conducătorul, urnind ceata din loc.

- Veniţi, veniţi. Şi la anul, şi la mulţi ani! îi invită tata, însoţindu-i până în uliţă, rămânând cu ochii pe mărşăluiala lor până intrară în altă curte, nădăjduind ca noul an să fie cu sănătate, cu pace şi cu bunăstare.

Brăila - 2010

DE ACELAŞI AUTOR

au mai apărut :

- ❒ **HĂITUIALA** - roman - Ed. Ex Libris - 2003;
- ❒ **BÂLBÂITUL** - comedie - Ed. Enos - 2003;
- ❒ **ŞOARECII** - comedie - Ed. Ex Libris - 2005;
- ❒ **NOMAZII** - comedie - Ed. Ex Libris - 2005;
- ❒ **TRIBUNAL DE MAHALA** - scenete - Ed. Ex Libris - 2007;
- ❒ **TRECEA UN CĂLĂTOR** - versuri - Ed. Ex Libris - 2007;
- ❒ **RĂTĂCIRE** - roman - Ed. Edmunt - 2009.

Procesare computerizată și tipar:
EDMUNT MEDIA SERV
Brăila, Str. I. L. Caragiale nr. 24
Tel: 0239 626236